

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație-cultură profesională și afirmare națională

PAGINA STRĂJERILOR.

STRAJA ȚĂRII

„Străjerul trebuie să desvolte esența virtuților Românismului și să le pună prin voința și credința sa, în slujba României” (M. S. Regele Carol II).

Noua mișcare pusă în serviciul educației generației de astăzi și de mâine, încadrată în instituția reînviată „Straja Țării”, prin un nou suflu de redresare și regenerare morală generală, a răscolit întreg sufletul românesc dela un capăt la celalalt al Țării, și prin transfuziunea sevei de o nouă vieță în organismul Națiunii, deșteaptă din letargie energiile creatoare și le canalizează în alvia aceluiaș ideal comun: consolidarea Țării și a Neamului românesc într-o credință, o aspirație și un avânt. Individul devine o putere reală și integrantă a colectivității, iar colectivitatea, (societatea) o formație și un produs firesc al individului.

Putem asemăna această mișcare procesului ce se desfășoară în natură atunci, când un vânt primăvăratec blând și înviorător, alintat în razele calde și dulci ale unui soare de primăvară, printr-o putere mistică și binefăcătoare, începe să desmorțească natura din somnolența iernii la o nouă vieță și îi armonizează printr'un stimulent categoric toate energiile sale într'un avânt de o sublimă activitate, pentru a culmina în desăvârșirea idealului suprem statornicit de marele Creator. Din această operă de o minunată și cea mai perfectă armonie se desprinde în fiecă pârțică, cât și-n complexul realizărilor naturii idealul suprem: divinitatea, dumnezeirea.

In momentul oportun, când virusul unei mentalități postbelice, de o moralitate scăzută, începuse să-și manifeste ravagiile distrugătoare în societatea noastră; când cei doi factori de educație

— familia și școala — nu mai erau în stare să pună stavilă cangrenei ce stăpânea tineretul subminat de curente atât de variate (și degradat până la cele mai îngrozitoare crime), primul cetățean al Țării, Marele Străjer M. S. Regele Carol al II-lea, ascultând de glasul imperativ al vremii, trasează o nouă cale și stabilește o nouă ideologie a tineretului încadrat în Straja Țării. În această mișcare cheamă toate forțele vitale ale românismului.

Vorbind despre străjerism, din fiecare frază sau cuvânt se desprinde Augusta Sa convingere în idealul fixat și se evidențiază rostul și rolul de o importanță covârșitoare în opera de consolidare a viitorului acestei Țări.}

„Străjeria este un lucru specific românesc isvorit din nevoile intime ale țării noastre și clădit numai și numai pe ceia ce cer nevoile României și neamului românesc“. —

„Voim să formăm un spirit care dela solidaritatea celulei să devie un sentiment de solidaritate națională. Dela sentimentul de mândrie al micii unități, la sentimentul de mândrie al Neamului,

„Ce frumoasă va putea fi România de mâine, o țară unitară și solidară, împrejurul unui gând, deviza noastră: Credință și muncă pentru Țară și Rege“ (M. S. Regele Carol II).

Învățătorii poporului ca promotorii tuturor idealurilor naționale, au fost primii cari au răspuns și la această nouă chemare a Neamului exprimată prin Suveranul Său, — cu toată convingerea și hotărîrea: — PREZENT!

Astăzi, când în urma experienței de trei ani, această instituție de educație generală, a găsit potrivit momentul pentru lărgirea cadrelor și fixarea unui vast plan de muncă prin noua lege a „Străjii Țării“, și prin numirea dlui maior adjutant TEOFIL SIDOROVICI, ca cel mai vrednic, în postul înalt de comandant al acestei instituții, învățătorimea dela granița de Vest a țării, grupată în jurul acestei reviste, care n'a încetat un moment a alimenta cu toată hotărîrea sentimentul conștiinței naționale, dragostea de Biserică, Neam și Rege, stând de veghe întru păstrarea și sporirea patrimoniului nostru național, închină acest număr „Străjii Țării“ și prin modestul meu glas aduce omagiul nostru de neclintit devotament Marelui Străjer: Să Trăiască M. Sa Regele Carol al II-lea.

Învățătorimea dela graniță se consideră mobilizată unul ca unul pentru noul ideal și răspunde cu fapta: „Sănătate, Majestate, Suntem: „GATA LA DATORIE“.

D. Mărgineanu.

CENTRUL DE INDRUMARE
BREAZA-PRAHOVA

Breaza, 17 Septembrie 1937.

Nr. 1538.

Domnului D-TRU MĂRGINEANU
Inspector școlar

ZĂLAU-SĂLAJ

Prin prezenta vă rugăm să binevoiți a primi sincerele noastre mulțumiri pentru bunăvoință ce ați dovedit-o prin faptul că în revista „Școala Noastră” pe care o conduceți de atâta vreme și cu atâta competență, ați binevoit să deschideți „pagina străjerilor” și să publicați până acuma două articole care privesc viața străjerească dela Centrul nostru.

Ținem să amintim Domnule Inspector că Straja Țării, această mișcare de regenerare națională și morală a neamului românesc, acest avânt și credință în virtuțile acestui neam, atât de chinuit în trecutul său istoric, vrea în mod sincer și prin muncă devotată să repună acest neam în drepturile sale, moștenite și recâștigate cu nenumărate jertfe ale martirilor și eroilor naționali.

Nicăieri nu pare mai actuală această mișcare decât la granițele țării.

Străjerirea județelor dela frontierele țării a fost fericita idee a Marelui Străjer. Străjerirea acestor județe asigură tăria națională românească, odată cu deșteptarea conștiinței românești.

Dvs. Domnule Inspector, prin activitatea pe care o desfășurați la granița de vest de aproape 30 (treizeci) de ani, sunteți cel mai indicat să țineți în mână, cu fermitatea și entuziasmul ce vă caracterizează, de astă dată și steagul tricolor al mișcării străjerești.

Pentru aceasta vă dorim din suflet aceiaș tărie, dragoste de muncă, entuziasm ca și până în prezent odată cu urările noastre de

S Ă N Ă T A T E

Comandantul Centrului Breaza
Maior, P. JUGANARU.

Director de studii
Profesor, D. MAIOR.

DELA CENTRUL DE INDRUMARE O. E. T. R. BREAZA

Incheindu-se un an de activitate străjerească și dispunând de mai mult timp liber pentru meditație, credem necesar să dăm mai jos câteva aspecte din viața străjerească dela Centrul de Indrumare O. E. T. R. Breaza.

Cele comunicate aici, nu le dăm decât cu titlul de a sluji mișcarea nouă, noul avânt și noua credință pentru refacerea morală, socială, națională și românească a neamului românesc.

Noua mișcare, începută și patronată în fiecare moment de către Marele Străjer al Țării, M. S. Carol II, n'are nevoie de propagandă. Această mișcare este sigură de rezultate fericite prin însăși faptul că este direct în mâna Aceluia care conduce și veghează la destinele acestei țări, atât de încercată în trecut.

Noua mișcare are nevoie de suflet, de mai mult suflet, curat românesc și conștient de chemarea neamului românesc în împlinirea menirii lui istorice. Și acest suflet ni-l inspiră Marele nostru Străjer, în fiecare moment, tuturor aceluia care ne-am pus toate forțele noastre în slujba și ducerea la împlinire a gândului regesc pentru salvarea morală a țării și a neamului și pentru a așeza acestea două — țara și neamul — la locul de cinste ce li se cuvine între celelalte țări și neamuri.

Cele comunicate mai jos servesc numai pentru întărirea mișcării din sufletul aceluia care deja au trăit viața străjerească la Centrul de Indrumare O. E. T. R. Breaza și privesc timpul dela 1 Ianuarie la 13 Iulie 1937, începând cu seria 26 și terminând cu seria 32.

I. Durata cursurilor, efectivul și profesia cursiștilor

Seria	DURATA	Efectiv	Invățători	Profesori	Medici	Ofițeri	Funț.	Maestri	Subofițeri	Fotografi	Tehnic.	Studenti	Agronomi	Sportlivi	Avocați	Coop.	Agricult.	Pedagogi	Preoți	Licențiați	Ingineri	Ziarști	
26	9-30 I. 937	68 b.	42	—	1	3	11	2	1	1	1	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
27	5-27 II. 937	93 b.	70	9	—	3	5	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	
28	4-24 III. 937	87 b.	59	15	—	4	2	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	
29	29 III-18 IV.	69 b.	49	2	—	10	2	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	
30	9-28 V.	78 b.	59	9	1	3	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	1	—	—	1	—	—	
31	11-16 VI.	40 b. 31 f.	15 3	16 23	1	—	6	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	
31	19-26 VI.	60 b. 21 f.	44 12	6 5	—	—	5	3	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
32	7-27 VII.	255	135	92	1	7	11	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	2	1	1	
Total			802	488	177	4	30	45	5	13	1	1	17	1	1	5	1	2	1	5	3	1	1

Din datele de mai sus reese până la evidență trei lucruri :

a) Succesiunea aproape fără întrerupere a seriilor, dovedind că țara are nevoie de străjeri, cât mai mulți străjeri pregătiți, care la rândul lor să difuzeze mișcarea în cercurile lor de activitate.

b) Mișcarea străjerească, cu scop de regenerare morală, socială și națională a neamului românesc, a pătruns în toate straturile sociale, peste tot simțindu-se nevoia regenerării.

c) Străjeria tinde să armonizeze toate straturile sociale, având același suport comun : românismul și acelaș ideal comun : ridicarea neamului.

II. Realizări

În cadrele programului teoretic și practic, seriile de cursiști, care s'au succedat la Centrul de Indrumare O. E. T. R. Breaza, în intervalul dela 1 Ianuarie la 31 Iulie 1937, au făcut și unele realizări, căci străjeria nu este o școală a cărții, străjeria este o credință și un avânt, o credință în puterile creatoare ale neamului românesc și într'o ridicare și regenerare morală și materială a acestui neam și un avânt tineresc de a pune aceste puteri creatoare în serviciul acestui neam.

Datorită acestui fel de a înțelege străjeria mai mult faptă, faptă bună, morală, ridicatoare a semenului nostru și prin aceasta a întregului neam românesc — seriile XXVI—XXXII — au realizat printre altele și următoarele :

a) *Seria XXVI.*

A nivelat terenul pe întreg parcursul țevilor de scurgere, făcute în jurul localului și a făcut peste 150 gropi în curtea centrului, unde mai târziu au fost așezați arbori : catalpa și tei.

b) *Seria XXVII.*

A ridicat o frumoasă troiță drept mulțumire față de pro-nia cerească pentru însănătoșirea Marelui Voevod Mihai, moștenitorul tronului. Această troiță a fost sfințită în ziua de 27 Februarie 1937, odată cu investirea cursiștilor, în fața tuturor autorităților bisericesti, școlare, administrative și militare. Costul troiței a fost de Lei 8500, donați benevol de către cursiști și comandanți.

Tot această serie, din proprie inițiativă, a adunat suma de 922 Lei, pentru mărirea fondului necesar ridicării școlii

primare — monument — Mihail Eminescu din Ipotești—Boțoșani.

c) *Seria XXVIII.*

În satul *Nistorești*, a făcut următoarele lucrări :

1. Un gard nou în jurul școlii, în lungime de 34 m. și 1.40 înălțime, cu stâlpi de stejar și șipoci de arin.
2. S'a pietruit careul din jurul pavilionului național în suprafață de 100 m. p.
3. S'au curățit toți pomii din grădina școlii.
4. S'a așezat o troiță în apropierea pavilionului național.
5. S'au plantat opt pruni în coasta din dosul școlii.
6. S'au defundat scările din fața școlii.
7. S'au făcut două stive de lemn din pomii scoși de pe terenul unde urmează să se clădească biserica.
8. S'a trasat și săpat fundația bisericii, inițiativa centrului O. E. T. R. Breaza, care va deservi pe copiii școlii și pe credincioșii din satele *Nistorești*, *Frăsinet* și *Plaiul-Cornului*, toate trei lipsite până acum de biserică. Fundația săpată este de 72 m. în perimetru ; 1.13 m. lată și 1.20 m. adâncă.

Aceeși serie, în satul *Surdești*, a executat următoarele :

1. Un pod peste șanțul din fața școlii, lung de 5.20 m. lat de 1.50 m. cu 16 stâlpi, băgați în pământ la o adâncime de 0.80 m., cu două parapete.
2. S'a curățit și aranjat șanțul din fața școlii, în lungime de 60 m.
3. S'a așezat o troiță în fața pavilionului național.

Tot seria XXVIII a donat pentru Liga Navală Română suma de 509 Lei. A mai contribuit la mărirea fondului cantinei școlare dela școala primară din *Comarnic* cu suma de Lei 280 ; a îmbrăcat străjerește pe un copil sărac, cu suma de 480 Lei.

d) *Seria XXIX.*

1. A participat efectiv și a lucrat la sădirea alor 100 pomi fructiferi în ziua sădirii pomilor, organizată de autoritățile administrative, școlare și premilitare din *Breaza*.

2. A participat efectiv cu o delegație de elevi străjerei la sădirea alor 10.000 pueți de pin pe coastele de pe malul drept al *Prahovei*.

3. A curățit, săpat și aranjat șanjurile dealungul străzii Erou-Sergent Marin din Breaza de Sus, făcând și un gard nou în lungime de 50 m., după ce reparase toate gardurile de pe susnumita stradă.

4. În afară de orele de curs a sădit în curtea centrului 50 de tei.

5. A făcut straturile necesare sădirii plantelor medicinale.

6. A făcut un podeț în curtea centrului.

7. A cumpărat o icoană, o candelă și o carpetă cu suma de Lei 1900, pe care le-a donat apoi centrului.

e) Seria XXX.

1. Pentru ca cei șase camarazi cu numele Constantin, să nu se simtă prea îndepărtați de cea și familia lor, camarazii seriei împreună cu comandantul au adunat 286 Lei, din care s'au cumpărat câteva cadouri pe seama aceluia care, cu ocazia zilei de Sf. Constantin și Elena, își serbau patronul.

2. Câțiva camarazi ai acestei serii au adunat 84 Lei pentru ajutorarea imediată a unui grav bolnav reumatic.

3. Trecând prin Comarnic cu ocaziunea unei inspecții câțiva dintre camarazi au adunat pe seama cantinei școlare 60 Lei.

4. Camarazii acestei serii au adunat Lei 468, pe care i-au predat drept prim ajutor femeii văduve cu nouă copii Paraschiva Petre Burchii din comuna Cornul de Jos.

5. Au curățit șanțul din apropierea centrului pe șoseaua județeană în lungime de 74 m.

6. S'a executat un pod din scândură la poarta principală a centrului în lungime de 6 m. și lat de 1.60 m.

7. S'a executat o bordură de piatră în lungime de 82 m.

8. S'a nivelat un teren accidentat în suprafață de 350 m².

9. S'a executat un pod din tub de fontă în lung. de 5 m.

10. S'a curățit un drum de 120 m. lung.

11. S'au executat două poduri din scândură, lung fiecare de câte 5 m. și lat de 1 m. cu parapet de mesteacăn.

12. S'a executat un pod din scândură lung 6 m., lat 1.60 m.

13. S'a executat o rigolă de piatră lungă de 24.70 m.

14. S'a curățit o rigolă de 240 m.

15. S'a săpat și însămânțat cu iarbă un teren de 2500 m².

f) Seria XXXI.

Fiind de mai scurtă durată și fiind destinată pentru ta-

bere și colonii nu s'au executat lucrări practice speciale, întrucât programul acestei serii n'a prevăzut atari lucrări.

g) Seria XXXII.

1. În ziua de Sf. Proroc Ilie, toți cei șase camarazi, care poartă numele acestui proroc au primit frumoase cadouri, cumpărate din banii donați benevol de comandanții centrului.

2. Cei 255 cursiști într'un elan de entuziasm au adunat frumoasa sumă de Lei 13.965 pentru cumpărarea cimentului necesar fundației bisericii din Nistorești, ale cărei fundații au fost săpate de către seria XXVIII.

3. Comandanții centrului au contribuit și ei cu suma de Lei 6015. Din suma totală de Lei 19.980 s'au cumpărat 8000 kgr. de ciment dela fabrica din Cărnău.

În cadrele lucrărilor edilitare executate în satul Nistorești :

4. S'a săpat un șanț de aproape 350 m. lung, 1 m. lat și adânc de 0.50 m. pentru a abate o parte din cursul apei râului Prahova.

5. S'au făcut 10 platforme din scânduri pentru facerea betonului.

6. S'au adâncit vechile șanțuri făcute pentru temelie, scoțându-se aproximativ 25 m³. de pământ.

7. S'au ciuruit 8 metri cubi nisip din valea Prahovei.

8. S'au cărat 12 căruțe de nisip din albia Prahovei și 5500 ciment dela distanță de 7 km.

9. S'au scos aprox. 20 m³. apă din șanțul construit special și s'au adus pe o distanță de 150 m. la locul unde se găseau platformele pentru făcut betonul.

10. S'au amestecat 80 m³. beton turnându-se în tipare și aranjându-se după toate regulile tehnice.

11. S'au cărat 10 m³. bolovani pentru a se amesteca cu betonul dela temelie.

În cadrul orelor de lucru manual :

12. S'au executat 10 bănci de mesteacăn pentru grădină, 45 de ghiveciuri de flori din mesteacăn și alun, 11 troițe miniatură din mesteacăn și alun, 29 suporturi de prosoape, 34 cuiere diferite modele, 6 rame pentru fotografii, 120 tablouri (aplicațiuni) din diferite frunze, 46 ștergătoare de picioare din fag și meșteacăn, 43 placarde din scândură de brad fasonat

cu denumirea cuiburilor scrise cu litere din nuele de alun, 11 placarde din același material, cu denumirea centuriilor.

Dacă ținem seama, că lucrările mai sus înșirate sunt făcute de către cursiștii centrului dintre care mulți n'au lucrat niciodată în viață cu sapa, târnăcopul și alte unelte și nici n'au încercat măcar vreodată să producă și lucrări manuale, importanța acestor lucrări este cu atât mai mare. Prin străjerie nu se urmărește transformarea omului, orice funcțiune ar avea el în viață, în muncitor manual, dar se urmărește înțelegerea muncii manuale și dezvoltarea și întărirea respectului pentru această muncă. Străjeria urmărește crearea legăturii strânse, care trebuie să existe între diferitele categorii de munci: munca intelectuală și manuală. Străjeria urmărește mai departe infiltrarea în sufletul fiecărui individ a dragostei față de munca creatoare, pusă în serviciul obștesc. Din acest punct de vedere trebuie privite lucrările realizate de cele șase serii de cursiști, din toate straturile sociale, care s'au inițiat în ale străjeriei, la Centrul de Indrumare O. E. T. R. Breaza, în lunile Ianuarie—Iulie 1937.

III. Concluziuni

Din spicuirile înșirate mai sus, se pot trage și câteva concluziuni, dintre cari amintim următoarele :

1. Mișcarea străjerească este pe drumuri bune și se desfășoară pe teren sănătos și solid, prinzând rădăcini din ce în ce mai puternice în conștiința românească.

2. Mișcarea străjerească, în afară de partea ei doctrinară, se justifică prin activitatea creatoare, pe care o desfășoară și pe care o înțelege să o infiltreze în sufletul tuturor acelor care au avut fericirea să facă cursul de inițiere.

3. Orice activitate, personală sau colectivă, este pusă de străjerie în folosul obștesc, deci în serviciul ridicării în toate domeniile a întregului neam omenesc.

4. Prin metoda, pe care o folosește — educație prin colectiv, în colectiv și pentru colectiv — străjeria rezolvă definitiv marea problemă a raportului dintre individ și colectivitate, în așa fel încât și unul și altul rămân perfect mulțumiți.

5. Străjeria transformă pe individ într'o personalitate creatoare «gata la datorie», ori când să treacă peste intere-

sele personale când acestea se pun în drumul realizării intereșelor colective.

6. Transformând pe individ, străjeria este și va fi capabilă să transforme și masa mare a neamului românesc într'un adevărat arsenal de muncă creatoare, disciplinată, într'un adevărat sanctuar de «credință și muncă pentru Țară și Rege».

Prof. D. Maior.

IDEALUL NOSTRU SAU O. E. T. R.

Orice activitate omenească tinde să aibă un ideal. Cu cât omul crește, cu cât este mai cult, mai civilizată, idealul se lărgeste. Nu te poți ridica la cea mai înaltă treaptă a scării de nu mergi treaptă cu treaptă.

Idealul are mare însemnătate pentru că el este obiectul străduințelor omenești. Omul care are un ideal, acela concentrează toată activitatea în jurul idealului și caută drumul, pe care să meargă. Idealul este motorul vieții omenești. Acela care n'are ideal bine definit, merge pe cărări dosnice se răfăcește ca o corabie fără cărmaci.

Idealul nostru a fost unirea. Ca să ajungem la unire, a fost nevoie de un sămbure, unde să se desvolte ideia și conștiința națională. A mai fost nevoie să se găsească o serie de bărbați de stat să se întâmple desechilibrul în Europa și slăbirea Rusiei. După aceasta a urmat o altă etapă: Independența Țării. În sfârșit ajungem să se declare Războiul Mondial, iar prin tratate ne-am realizat ca stat unitar. Un rol covârșitor care a luptat pentru realizarea României-Mari a fost școala, ea a sădit conștiința națională în sufletul copiilor, cari mai târziu au realizat unirea.

Idealul a fost acela care a călăuzit pe fiecare soldat în timpul războiului. Dl. Colonel Condeescu spune: «În timpul războiului mulți soldați de ai mei au căzut, cari pe patul morții cereau să fie, îngropați cu capul spre Ardeal». Iată ce e idealul. Azi când ne găsim într'o țară liberă, nu trebuie să

cădem în stagnare, ci muncă și cult pentru cei ce-au realizat această țară... Providența cerească a avut grije de noi, așa că la 8 Iunie 1930, se coboară Mântuitorul nostru în persoana M. S. R. Carol II. Din prima zi propune activitatea Sa, precizează idealul: «Idealul nostru este consolidarea și progresul Țării». Această consolidare înseamnă: Calea ne este deschisă spre progres și spre idealul nostru de viitor. Pentru aceasta trebuie să ne ridicăm la o cultură specific românească. Pentru ca o națiune să se poată consolida e nevoie să precizeze idealul. Statul prin toate instituțiile sale să caute, să crească și să desvolte acest ideal — dezvoltarea spirituală și fizică al indivizilor.

Instituția în care se pot realiza toate aceasta este Străjeria. În străjerie se urmărește ca din fiecare copil să facă un om social. Ea crește copilul în colectivitate, prin colectivitate pentru colectivitate. Ea este o credință, un ideal, un exemplu de muncă. Face educația națională și patriotică, care a izvorât din nevoile naționale.

De numele acesta de străjer se leagă tot trecutul nostru. Străjeri au fost M. Viteazul, Ștefan cel Mare, Carol, Ferdinand, etc., de acest nume se leagă și numele tineretului nostru de azi, cari mâine va apăra patrimoniul național.

Străjeria în programul său de lucru are în vedere tineretul. Urmărește cultul muncii și ridicarea satului românesc. Ea pune copilul în realitate să se descurce el singur — ea este școala vieții. — Totul se realizează prin muncă intensă și neprecupețită.

Sănătate.

I. Rotariu Cherecheșiu
comand. străjer.

DECRETUL-LEGE PENTRU INFIINȚAREA „STRĂJII ȚĂRII“

Monitorul Oficial din 8 Octombrie 1937 publică următorul decret-lege, pentru înființarea „Străzii Țării“ :

CAPITOLUL I.

Dispozițiuni generale

(Scop)

Art. 1. — Educația morală, socială, națională și fizică este obligatorie pentru tot tineretul de ambele sexe, pentru băieți de la 7—18 ani, iar pentru fete de la 7—21 ani, după normele prevăzute în decretul-lege de față.

Art. 2. — Pentru studiul, îndrumarea și aplicarea educației tineretului, precum și pentru dirijarea, coordonarea și controlul activității tuturor instituțiilor de Stat sau particulare, cu personalitate juridică, care au de scop educația tineretului, sau care au contact direct ori indirect cu această problemă, se înființează „Straja Țării“.

Art. 3. — „Straja Țării“ este o instituție de Stat, deplin autonomă. Ea are personalitatea juridică, și este reprezentată în fața autorităților, în raporturile cu particularii și în fața instanțelor judecătorești prin comandantul ei, sau prin delegații acestuia.

Art. 4. — Inițiativa particulară cu privire la educația morală, socială, națională și fizică, este liberă a se manifesta sub forma asociațiilor existente sau viitoare, dacă vor îndeplini prevederile decretului lege de față și ale regulamentului său.

Toate organizațiile de Stat și particulare, asociațiile și uniunile culturale și profesionale, cari au în rândurile lor tineret, sau se ocupă cu educația lui, precum și toate asociațiile sportive și de educație fizică, sunt supuse supravegherii, îndrumării și controlului „Străzii Țării“, după normele ce se vor prevedea în regulamentul decretului-lege de față.

Uniunea Federațiilor Sportive Române (U. F. S. R.), precum și toate federațiile și societățile sportive din țară, vor fi conduse de către „Straja Țării“, președinții, precum și jumătate din membrii comitetelor de conducere ale U. F. S. R. și federațiilor sportive din țară, vor fi numiți de către „Straja Țării“.

Art. 5. — Toate instituțiile și asociațiile prevăzute la art. 2 și 4, care nu au obținut până la data publicării decretului-lege de față, personalitatea juridică sau reconfirmarea ei, dela

fostul Oficiu de Educație a Tineretului Român, sunt obligate să o ceară dela „Straja Țării“, în termen de un an, sub sancțiune de dizolvare.

Art. 6. — Prin derogare dela dispozițiile legii persoanelor juridice, publicată în Monitorul Oficial No. 27 din 6 Februarie 1924, calitatea de „persoană juridică“ pentru asociațiile prevăzute sub art. 2 și 4 se acordă, se reconfirmă și se revoacă prin înalt decret regal, în urma avizului conform al „Străzii Țării“.

Acest aviz se va da de către o comisiune specială compusă din 5 persoane numite de către comandantul „Străzii Țării“, care face parte de drept din ea în calitate de președinte. În lipsă va putea desemna un înlocuitor. Din această comisiune va mai face parte în mod obligatoriu, șeful contenciosului „Străzii Țării“ și un delegat al Ministerului de Interne.

Tot această comisiune este chemată a decide în primă și ultimă instanță în eventualele litigii de ordin tehnic sau administrativ ale asociațiilor și organizațiilor supuse controlului „Străzii Țării“.

Acordarea, reconfirmarea și revocarea personalității juridice, constituiesc acte discreționare.

BCU Cluj CAPITOLUL II. City Library Cluj

Organizare și conducere

Art. 7. — Organul de îndrumare și tutelar al „Străzii Țării“ este „Consiliul Superior de Îndrumare“ (C. S. I.), pus sub președinția M. S. Regelui, având ca membrii pe :

Președintele consiliului de miniștri, Sanctitatea Sa Patriarhul României, Ministrul Educației Naționale, Ministrul Apărării Naționale, Ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, Ministrul de Finanțe, Comandantul „Străzii Țării“, Administratorul Casei Școalelor și a Culturii Poporului, și personalitățile ce vor fi desemnate de M. S. Regele.

Atribuțiunile consiliului superior de îndrumare când lucrează sub președinția M. S. Regelui, sunt numai îndrumătoare, în legătură cu realizarea scopurilor fundamentale ale „Străzii Țării“.

Pentru executarea atribuțiilor de ordin administrativ și financiar Consiliul Superior de Îndrumare, va funcționa sub președinția președintelui consiliului de miniștri.

Hotărârile Consiliului Superior de Îndrumare al „Străzii Țării“, în chestiunile a căror execuție depășește posibilitățile comandamentului, sunt executorii pentru minister, sau autoritatea respectivă din momentul comunicării procesului-verbal al acestui consiliu.

Art. 8. — Organul de conducere și administrare al „Străzii Țării“ este comandamentul „Străzii Țării“, care se compune din :

a) Comandantul suprem al „Străjii Țării“, M. S. Regele,
b) Comandantul „Străjii Țării“, numit prin I. D. R., la propunerea Consiliului Superior de Indrumare, care devine inamovibil din momentul numirii, având în ceea ce privește conducerea și administrarea „Străjii Țării“, același drept de deciziune pe care îl au miniștrii în conducerea ministerelor.

b) Comandantul are salariul și indemnizațiile unui ministru (secretar de Stat), cu dreptul la pensie, ca funcționar inamovibil. El este conducătorul permanent și efectiv al „Străjii Țării“.

c) Comitetul permanent desemnat de către Consiliul Superior de Indrumare, compus din trei persoane, din sânul său, care formează pe lângă comandantul „Străjii Țării“, comitetul consultativ al acestuia, pentru toate chestiunile asupra cărora găsește necesar în interesul instituției a-i cere avizul.

Avizele lor sunt normative, fără a fi obligatorii pentru comandant.

Ei vor fi retribuiți potrivit prevederilor bugetare.

În cazul în care comandatul convoacă comitetul permanent pentru soluționarea chestiunilor de ordin urgent în împrejurări în care Consiliul Superior de Indrumare nu poate fi întrunit acest comitet va putea da deciziuni executorii.

Soluțiunile se pot lua de către comandant și cu cel puțin doi membri.

Comandantul poate delega o parte din atribuțiunile sale, temporar, oricărui din cei trei membri ai comitetului permanent.

d) „Statul-Major“ al comandantului, care se compune din direcțiunile, inspectoratele și serviciile necesare bunei conduceri și administrări centrale a tuturor instituțiunilor și asociațiunilor componente ale „Străjii Țării“.

e) „Comandamentele teritoriale“ necesare încadrării întregului tineret, precum și a instituțiunilor componente în „Straja Țării“, centrele de inițiere și perfecționare a comandanților, taberile, coloniile și diferite școli străjerești.

Art. 9. — Întregul tineret al instituțiunilor și asociațiunilor componente ale „Străjii Țării“, în prezent străjerii și străjerele, șoimii, arcașii, femeile și tinerii creștini, etc., vor fi împărțiți după efective, pe unități, în cuiburi, centurii, stoluri, cohorte, legiuni și falangi, ce intră în compunerea și sub ordinele directe ale „Străjii Țării“.

Falangele „Străjii Țării“ vor fi comandate de ajutoari-comandanți de falangă, echivalați în grad și salariu cu directorii și inspectorii „Străjii Țării“.

Organizarea detaliată a acestor comandamente și unități, precum și directivele generale, vor fi prevăzute în regulamentul decretului-lege de față.

CAPITOLUL III.

Personal

Art. 10. — a) Personalul „Străjii Țării“ se compune din : funcționari numiți ; funcționari sau ofițeri, subofițeri, detașați din serviciile Statului ; pensionari sau alte persoane angajate pe termen limitat sau pentru anumite lucrări ; personal de serviciu.

b) Personalul „Străjii Țării“ din comitetul permanent al Consiliului Superior de Indrumare sau din comandament, va primi indemnizații de reprezentare, transport și misii, proporțional cu importanța funcțiunii, fixată anticipat prin bugetul anual. Aceste indemnizații și misii sunt exceptate dela legea cîmulului.

Art. 11. — Persoanele numite în „Straja Țării“ sunt considerate ca funcționari publici, cu dreptul la pensie, și se bucură de stabilitate, prin derogare dela legile cu dispozițiuni contrarii celei de față.

Toate numirile, detașările și angajările se vor face prin deciziuni date de către comandantul „Străjii Țării“ și publicate în Buletinul „Străjii Țării“.

Deciziunile de numire definitivă a funcționarilor „Străjii Țării“ se publică în Monitorul Oficial.

Art. 12. — Timpul servit de funcționarii detașați la „Straja Țării“ se va considera ca stagiu efectiv, prestat în serviciile sau instituțiile de unde sunt detașați.

Profesorii și învățătorii din „Straja Țării“ vor fi considerați ca și când ar face serviciul în clasă, la catedră.

Propunerile pentru înaintare, gradație, distincție, etc., se vor face de către comandantul „Străjii Țării“, către Ministrul Departamentului de unde provine funcționarul detașat, iar Ministerul va ține seamă de aceste propuneri.

Art. 13. — a) Militarii activi, combatanți și asimilați, întrebuințați în „Straja Țării“ și organizațiile sale, vor fi considerați la fel cu ofițerii cari fac serviciu în învățământul militar ;

b) Se consideră ca stagiu efectiv la unitate, pe tot timpul detașării la „Straja Țării“, militarilor asimilați și a celor care înaintează, pe temeiul art. 60 L. I. A., iar pentru ofițerii combatanți, se consideră stagiu numai într'un singur grad.

Art. 14. — Personalul detașat de Ministerul Educației Naționale figurează în bugetul acestui minister sub capitol special, fiind remunerat cu un salariu-tip I București, indiferent de reședința catedrei titulare sau a unității componente a „Străjii Țării“ unde activează.

Pentru suplinirea și diferența salariilor detașaiților, Ministerul Finanțelor va pune la dispoziția Ministerului Educației Naționale sumele necesare, în afară de bugetul aceluia minister.

Pentru elementele ce se disting, dând rezultate reale, dintre membrii corpului didactic din organizația „Străjii Țării“ precum și pentru acei din afara organizației, care, totuși direct sau indirect au adus servicii efective străjeriei, Ministerul Educațiunii Naționale va face mențiune în statele lor personale de rezultatele obținute la propunerile „Străjii Țării“, ținându-se seamă de ele la înaintările, gradațiile, etc., prevăzute în legile învățământului.

Pentru asemenea elemente, Ministerul Educațiunii Naționale va acorda o gradație specială, pe baza referințelor date de „Straja Țării“, care va arăta detaliat rezultatele obținute și activitatea depusă a celor propuși.

CAPITOLUL IV.

Bugetul

Art. 15. — Fondurile necesare satisfacerii trebuințelor „Străjii Țării“, se asigură prin:

a) Subvenția ministerelor; b) subvenția regiilor și administrațiilor autonome; c) subvențiile județelor, municipiilor și comunelor; d) donațiuni și legate; e) diverse venituri proprii și neprevăzute.

Toate veniturile și cheltuelile sunt prevăzute printr'un buget anual, alcătuit de „Straja Țării“, care va constitui un buget autonom.

Art. 16. — Conturile de gestiune privind executarea bugetului, precum și inventarul „Străjii“, sunt supuse verificării Inaltei Curți de Conturi, care va da și descărcarea.

Verificarea de mai sus nu împiedecă asupra dreptului comandantului „Străjii Țării“, de a verifica la rândul său, oricând va crede de cuviință, gestiunea mănuiitorilor de bani și materiale care sunt răspunzători în fața instanțelor judiciare.

Art. 17. — „Straja Țării“ are autonomia financiară, putând dispune liber de veniturile sale în limitele unui buget, aprobat de C. S. I., prezidat de președintele consiliului de miniștri.

Eventualele excedente se vor putea utiliza cu aprobarea comandantului „Străjii Țării“.

Virimentele de fonduri se pot face numai după dispozițiunile comandantului „Străjii Țării“.

CAPITOLUL V.

Dispozițiuni speciale și finale

Art. 18. — Ministerele, regiile, administrațiile autonome, județele și comunele vor pune în limita posibilităților, la dispoziția „Străjii Țării“, terenurile, materialele, localurile, etc., necesare realizării programului său.

Art. 19. — Județele, municipiile și comunele sunt obligate a înscrie în bugetul lor anual de cheltuieli, subvenții pentru „Straja Țării”, egale cu cel puțin 0.50% din bugetul lor general de cheltuieli, care vor fi încasate din oficiu, prin Ministerul de Finanțe și vărsate „Străjii Țării”.

Art. 20. — „Straja Țării” și unitățile componente sunt scutite de orice dări sau taxe către fisc, Stat, județ și comună.

Toate actele, registrele de contabilitate și casierie, chitanțele și borderourile, sunt de asemenea scutite de taxe de înregistrare, portărei, barou, timbru de orice fel, fix sau proporțional.

Correspondența „Straja Țării” și unităților sale componente, este scutită de timbre de francare, timbre culturale sau orice alte timbre, iar telegramele și mesageriile de orice taxe.

De asemenea echipele sau detașamentele „Străjii Țării” și ale organelor sale autorizate, care pleacă în străinătate, vor primi numai cu avizul „Străjii Țării”, pașapoarte individuale sau colective, sunt scutite de orice taxă, considerându-se plecate în propagandă națională.

Art. 21. — Reuniunea și spectacolele cu caracter educativ, moral, patriotic și fizic, organizate de „Straja Țării” sau organele sale autorizate, sunt scutite de taxe pentru spectacole și orice alte dări către Stat, județ și comune.

Art. 22. — Personalul din „Straja Țării” și organizațiile sale recunoscute, se bucură de reducerea de 75% pe C. F. R., S. M. R. și N. F. R.

Tineretul care se deplasează în grupe, în cadrul activității „Străjii Țării” precum și transportul materialelor necesare acestei instituții, vor beneficia de o reducere de 75% asupra tarifelor C. F. R., S. M. R. și N. F. R.

Normele de detaliu se stabilesc prin convenție anuală cu regiile autonome respective.

Orice fel de reduceri de transport pentru tineretul și instituțiile prevăzute la art. 1, 2 și 4, se vor acorda numai prin „Straja Țării”.

Art. 23. — Se înființează următoarele decorațiuni străjerești, care vor fi conferite :

1. De către M. S. Regele prin Înalt Decret Regal :

a) „Pro-Virtute”, o singură clasă, pentru răsplătirea faptelor de deosebit curaj sau jertfă de sine ;

b) „Ordinul Straja Țării”, patru clase, pentru deosebite fapte și mari realizări străjerești care se conferă numai comandanților străjeri confirmați ;

c) „Ordinul” și medalia „Meritul Cultural” pentru străjere.

2. De către comandamentul „Străjii Țării” :

a) „Meritul Străjeresc“, trei clase, se conferă tuturor persoanelor care au sprijinit sau au adus servicii reale „Străjii Țării“.

b) „Medalia Straja Țării“, trei clase, se conferă pentru deosebite fapte străjerești tineretului, care face parte în mod efectiv din unitățile „Straja Țării“.

Descrierea decorațiilor și modul de conferire vor fi prevăzute în regulamentul decretului-lege de față.

Art. 24. — Toate dispozițiunile legilor și regulamentelor contrarii dispozițiunilor prezentului decret-lege sunt și rămân abrogate.

Se abrogă legea promulgată cu Inaltul Decret Regal No. 821 din 4 Aprilie 1936 și se desființează Oficiul de Educație al Tineretului Român (O. E. T. R.).

Patrimoniul aceluiași oficiu (O. E. T. R.) și al componentelor sale, trece de drept și fără îndeplinirea vreunei formalități, la „Straja Țării“, iar personalul actual al O. E. T. R.-ului va fi trecut și încadrat la „Straja Țării“, în măsura nevoilor și numai în conformitate cu prevederile acestui decret-lege și ale regulamentului ce se va întocmi pentru funcționarea „Străjii Țării“.

CERCURILE CULTURALE

Suntem în pragul unui nou an școlar și, ca în pragul oricărei activități, fiecare om conștiincios de ce-l așteaptă, își trage o schiță a drumului ce are de parcurs. Aci va însemna tot ce trebuie să facă, eventual ce crede că ar putea fi adăugat la acest *trebuie* precum și mijloacele care îi vor înlesni săvârșirea cu bine a lucrului. Și faptul e cu atât mai important cu cât înapoia lui are o experiență în această privință.

Astfel am găsit de cuviință că e locul și momentul să examinăm, în câteva aspecte ale sale, problema cercurilor culturale învățătorești, ca una care e necesar să fie realizată atât din motive legale cât și cultural-profesionale.

Temeiul legal al cercurilor culturale stă în art. 154 din Legea Inv. Primar, unde e indicat și rostul lor: «întreținerea și perfecționarea cunoștințelor, atât teoretice cât și practice, ale membrilor corpului didactic primar». Art. 306 din Regulament precizează: «ședințele intime au de scop perfecționarea profesională a membrilor corpului didactic primar, iar cele publice cultivarea și educarea locuitorilor din mediul în

care trăiesc membrii corpului didactic, prin cultivarea sentimentelor frumoase și îmbogățirea minții lor cu cunoștințe folositoare».

În afară de acest temei legal, cercurile culturale mai au și un altul, pe care l-am putea numi natural, fiindcă isvorăște din însăși firea lucrurilor. Astfel ele răspund unei trebuințe imperioase pentru învățătorii care își înțeleg misiunea și care se străduiesc să devină personalitatea cerută de ea. În lumina acestei din urmă cerințe vom examina problema, spre a releva cât mai bine importanța de care trebuie să se bucure.

Distingem două puncte principale în ședința unui cerc: ședința intimă și cea publică. În prima are loc tratarea unui subiect și predarea unei lecții practice iar în cea de a doua un program desfășurat în fața poporului de către elevii școlii, plus o conferință ținută de un învățător. De felul cum sunt rânduite aceste puncte nu e locul să ne ocupăm aci: ci ne vom întreba mai ales asupra rostului lor și poate că nici asupra acestei chestiuni n'am stărui, dacă nu ne-ar fi fost dat să auzim calificarea lor de inutile de însuși învățații.

Rostul cercurilor culturale e dublu — după cum indică sumar chiar Legea și Regulamentul: luminarea poporului și ridicarea culturală a învățătorului însuși. E lucru știut, că activitatea unui învățător nu trebuie să se închidă pur și simplu numai între zidurile școlii și în limita programei analitice și a orarului de clasă. Numai cu atât el nu a făcut nimic — nici atât cât socotește când a realizat în întregime programa. Aceasta în deosebi în satele, unde cultura cărții a pătruns prea puțin. Căci dacă mediul social respectiv se găsește la un nivel intelectual mult scoborit, școala apare oarecum în afară sau ca ceva suprapus vieții obișnuite de aci. În asemenea cazuri, cu cât porțile școlii sunt mai închise pentru mulțime, cu atât se îndepărtează de realitatea mediului înconjurător; și de aci spinoasele piedeci în calea frecvenței. Numai acolo se integrează școală în viața locală unde s'a descoperit tuturor misiunea ei, unde s'a lucrat pentru ridicarea mediei culturale generală, unde s'a făcut înțelesă de toți: dela mic până la mare. Această înțelegere o aduce în deosebi activitatea extrașcolară a învățătorului: serbările, șezătorile, etc.

Unul este însă efectul unei serbări culturale dată de singuri învățătorii din loc — auziți și ascultați de atâtea ori — și altul când apar mai mulți în grup cum e cazul cercului cultural. Măsurate psihologic, rezultatele sunt incomparabile. Curiozitatea pentru divers atrage, deșteaptă atenția, predispune sufletul auditorului spre mai multă ascultare. Incât, în activitatea extrașcolară, cercul cultural vine cu un mare sprijin prin ședința publică. Dacă își atinge sau nu această țintă depinde numai de felul cum e rânduit programul și pregătit conferențiarul.

Al doilea scop al cercului cultural am spus că stă în ridicarea culturală a învățătorului însuși. S'ar părea cumva temerară expresia «ridicarea culturală» întru cât ea afirmă indirect că învățătorul nu e niciodată deplin format. Lăsăm la o parte marele adevăr că în oricare latură omul n'a posedat niciodată știința în întregime — și nici nu o va putea — adevăr prea pretențios față de acești slujitori ai cărții, cărora li se cere un ciclu de cunoștințe bine însușit. Totuși subliniez, că o desăvârșită formare — odată pentru totdeauna — a învățătorului ar fi ceva absurd pentru cine ar crede-o. Și sunt asemenea cazuri. Dovezi ne aduc chiar cercurile culturale după cum vom vedea mai jos. Problemele de educație — cu tot cortegiul celor din științele ajutătoare : psihologia, sociologia, etica — nu au ajuns și nici nu vor ajunge să se închidă în formule definitive și acceptate de toată lumea și în toate timpurile, încât odată însușite și-e deajuns. Ci se schimbă, variază : evoluiază. Aceste ca o consecință a mobilității vieții spirituale spre deosebire de alte domenii de fenomene ; iar educația se adresează cu precădere sufletului. Astfel fiind, subliniem : cunoașterea cu adevărat a problemelor pedagogice implică cercetarea lor continuă. În știința sa, învățătorul trebuie să fie un sceptic în sensul propriu al cuvântului (grecescul *skepsis* înseamnă cercetare). Dacă ar fi numai atât și totuși cercul cultural îi aduce un mare sprijin și moral și material. Organizându-se lucrul în comun se pot procura mai ușor tratatele respective și consultă mai repede prin diviziunea muncii. Dar mai intervine ceva care accentuează importanța cercurilor culturale : felul cum pregătește școala normală pe luminătorii satelor.

Învățătorul român este pregătit după un tip unic : un

șablon tras în mai multe exemplare în birourile ministerelor și distribuit școalelor normale. Încât cel care a terminat la Iași, Craiova, ori Cluj e aceleași și ca atare îl poți trimite să funcționeze în oricare parte a țării. Astfel de procedee pot fi ele un bine pentru unificarea națională, sau altceva, dar din punct de vedere educativ nu sunt acceptabile. Căci un lucru trebuie spus și subliniat: fiecare loc își are sufletul său. Poporul nostru, creator cum îi este firea, s'a legat temeinic de glia pe care o răstoarnă zi de zi; a mângâiat-o, a cântat-o, a plâns-o; a pus în brazdele răsturnate de plug suflet din sufletul său, născând iubirea de patrie a cărei înfățișare concretă stă tocmai în acest localism. Departe de a-și sfărâma unitatea, un neam trăiește prin provincialism Ori, câtă vreme școala normală — al cărei scop e pregătirea îndrumătorilor, care să coboare aproape de tot de vieaja satelor — ne dă un învățător tip, riscă să rămână și rămâne chiar, departe de realizarea acestui scop. De netăgăduit că ea trebuie să prepare totul sub unghiul naționalității ca totalitate; dar numai în partea teoretică, în cea practic-concretă rămânând o școală de provincie, de regiune. Vieaja regiunii, în care se află, să se oglindească în toate amănunțele în ea iar absolvenții ieșiți de aci să fie plasați tot în această regiune. Localismul educativ, trâmbitat pe toate cărările și pe bună dreptate, dacă ne gândim la valoarea lui, să se aplice mai întâi în școalele normale. Ori noi nu avem astfel de școale cum are Italia de exemplu. Și din cauza acestei lipse avem trista înfățișare a situației în care e pus un învățător care pregătit la Craiova, e trimis să profezeze în Sălaj, Caliacra sau Hotin. Trece o bună parte de vreme până se adaptează — cu o sumedenie de riscuri care îi scoboară uneori mult din prestigiu — dacă e o fire adaptabilă. Dacă nu, ai în față instabilitatea omului care nu-și găsește mediul potrivit ca pe urmă să se întoarcă iar spre locurile în care a crescut și a fost pregătit. Iată care este în mare parte semnificația fluctuației din rândurile învățătorilor tineri trimiși în colțurile marginase ale țării. Și e o mare pagubă pentru învățământ această fluctuație.

Cercul cultural intervine aci prin orientarea în vieaja locală a noului venit. În acest mic consiliu colegial, învățătorul prinde pulsul locurilor respective, face cunoștință cu nuanța localismului educativ pe care o ia aci. Natural că și de

astădată totul e în funcție de felul cum e organizat cercul. Căci dacă în el se ignoră faptul că e prima instanță unde se pun la punct toate chestiunile ridicate de principiul orientării regionale a învățământului, atunci e departe de rostul pe care i l-am schițat imediat mai sus.

În al treilea rând, cercul cultural constituie un foarte bun prilej pentru stimularea elevilor. Nu arareori mi-a fost dat să văd o adevărată năvală a lor spre a se înscrie în programul ședinței publice. De asemeni el poate crea o emulație între școli.

În rezumat, acestea ar fi, între altele, roadele cercurilor culturale: educația mulțimii, cultura teoretică și practică a învățătorului, stimularea elevilor. Cum se pot obține însă? Aci e partea cea mai importantă a problemei. Aci spiritul de organizare al învățătorului, conștiința datoriei sale e chemată la contribuție. Totul depinde de aceasta.

* * *

La ședințele publice am constatat uneori o adevărată lipsă de atenție în alcătuirea programului. Nimic select, nimic educativ; din contră: banalități la auzul cărora întorci capul. Dialoge culese dela măscăricii din bălciuri, anecdote în care se ridiculizează «popa» sau «dăscălu», idile de un erotism picant, etc., cred că n'au ce căuta în program. Unele programe conțin aproape numai poezii patriotice sau numai umoristice. Nici așa nu e bine. Corurile sunt de asemeni prea puțin alese: au teme departe de viața copilului sau a satului. Tot ce se pune în programul ședinței publice trebuie selecționat foarte atent, totul să fie moral-educativ. În afară de aceasta, să se aibe în vedere educația integrală a mulțimii: educația religioasă, morală națională, estetică, fizică-igienică, etc. De aceea punctele să prindă pe cât cu puțință toate aceste laturi. Literatura școlară pune la îndemâna învățătorului un destul de bogat material pentru atare preocupări încât cu un pic de bunăvoință se poate alcătui un program excelent.

Cum stăm cu conferința publică? Subiectul acesteia știu că se fixează, conform Regulamentului, de sus și privește interese generale ale poporului. Natural că asemenea interese — când sunt bine prinse — constituie un imperativ și răspunsul la ele e întotdeauna binevenit. Sunt însă unele împreju-

rări în care tema conferinței ar trebui fixată de viața locală ca răspunzând unor cerințe absolut necesare poporului respectiv. Din astfel de considerații am fost nevoiți ca în unele ședințe ale cercului în care lucrez să introducem și un al doilea subiect sau să repetăm conferința indicată pentru altădată. Iată de ce socotesc că metoda formulării sau cel puțin a repartizării conferințelor publice e mai indicată cea de jos în sus. Cu atât numai n'am rezolvat încă complect chestiunea conferinței publice. Cum se prezintă conferențiarul? De multe ori nepregătit, stângaci, surprins parcă. E o foarte mare lacună aceasta. Nu insist asupra efectelor ei fiindcă sunt destul de evidente. Mă întreb însă care sunt cauzele. În primul rând, puținele isvoare utilizate pentru stângerea materialului, când subiectul cere consultarea lucrărilor de specialitate. Unii să mulțumesc să plăsmuiască întreaga conferință numai din ceea ce știu sau cred; alții improvizează pur și simplu. Nu e de ajuns atât. Conferința publică, constituind învățătura de căpetenie a serbării, e necesar să fie serios studiată, bine alcătuită și expusă frumos. De pregătit ar mai merge, s'ar spune, ce te faci însă cu expunerea fiindcă nu toți au darul oratoriei. Scuza cred ca e inadmisibilă. Ce nu face munca, străduința? Care, simțindu-și această slăbiciune, a depus tot efortul s'o remedieze și n'a reușit? Natural nu orator de elită; însă o lecție, puțin mai pretențioasă decât cele ținute la adulți, trebuie s'o poată face oricare învățător. Un lucru poate veni aci în ajutor: alegerea conferențiarului cu câțeva vreme înainte. Toți au datoria de a se pregăti și nu oricum, ci în scris. Dacă pentru celelalte lucrări care aparțin ședinței intime alegerea se poate face în chiar ziua ținerii ei, pentru conferința publică e bine însă ca să se fie făcut cu o săptămână înainte sau în ședința anterioară. Natural că și atunci fiecare ia parte fie trimițând lucrările scrise președintelui spre a fi examinate, notate și alese fie prin tragere la sorți. Oricum, cine ține conferința publică să fie indicat mai dinainte spre a putea face față eventualelor neajunsuri printr'o serioasă pregătire.

Incheind observațiile asupra ședinței publice adaog că e utilă și binevenită o revenire critică la felul în care a fost alcătuit programul și expus conferința. Astfel s'ar putea aduce corectările eventuale, schișându-se în același timp un program

cât mai corespunzător rostului serbării.

Ședința intimă prezintă și ea o seamă de aspecte interesante din examinarea cărora se pot pune la punct multe scăpări.

Și de data aceasta avem de notat sumara pregătire la mulți dintre membrii cercului; câteodată nici atât. Și între consecințe știm ce găsim: căderi la examenele de definitivat și înaintări ori inspecții notate slab. Fiindcă dacă s'ar da cuvenita atenție ședinței intime a cercului cultural, cât de cât — uneori chiar mult — s'ar pune în lumină o mulțime din problemele pedagogice de actualitate. Inșă această perspectivă e foarte puțin deschisă. Referentul subiectului de discutat se pregătește cu ce prinde ori își aduce aminte dintr'o parte și alta; sau, dacă e cazul, cu un rezumat — drept recenzie — al cărții indicate spre comentare. La lecția practică și mai mult: metodele, procedeele sunt acelea care s'au mai păstrat frânturi, frânturi din timpul școlarității. Actualității metodice dri didactice prea puțin. In asemenea condiții cred că e inutil — și poate au dreptate respectivii — să se mai țină aceste ședințe. De sigur e de prisos să mai insistăm asupra unor astfel de stări și inutil să le răspundem, fiind da capo condamnabile. Singurul lucru e să vedem cauzele, din schimbarea cărora s'ar dobândi altceva.

Notăm mai întâi lipsa bibliotecii de specialitate la învățători. Salarul e mic, nimic de zis. Inșă o carte pe lună, cel puțin, se poate lua. Dacă totuși e greu, atunci o bibliotecă pe cercul cultural tot se poate alcătui. Fiecare membru, punând o carte pe an — in deosebi cele care trebuie consultate in cursul lui — s'ar realiza lucruri mari. Biblioteca astfel constituită ar fi proprietatea cercului și condusă de unul din membrii. Cred că asemenea inițiative ar răspunde într'o foarte mare măsură nevoilor culturale ale învățătorilor.

Pe lângă aceasta, organizarea serioasă a arhivei cercului, arhivă formată din înserierea pe probleme a tuturor lucrărilor din ședințele anterioare, ar aduce treptăt un tot mai mare sprijin membrilor respectivi. Cele trei lucrări cerute de fiecare ședință și prezentate in scris, repartizate și colecționate pe subiecte împreună cu discuțiile critice ce au avut lor, ne pot pune la îndemână un bogat material pentru eventuale ocazii. Avem atunci o largă tratare a problemelor puse, prin

contribuția tuturor membrilor. Aceste colecții pot constitui ele însele o adevărată bibliotecă. Ne deschid un drum deja bătătorit, scutindu-ne de a o lua totdeauna dela început. Și lucru e cu atât mai important cu cât ne pune la îndemână mai multe puncte de vedere. Mai mult decât atât: istoria însăși are un punct câștigat prin aceasta. Cât de important ar fi pentru noi să știm negru pe alb ce-i frământa pe învățători acolo în sat, jos de tot în sat, acum douăzeci—treizeci de ani! O stare de spirit în preajma unui eveniment mare, o inițiativă de ordin general pornită de aci de jos, etc., ar fi tot atâtea lucruri pe care noi, ori generațiile îndepărtate în viitor, le-am putea descifra din arhivele cercurilor culturale, din hotărârile acestor consilii colegiale — cele dintâi în ordinea coeziunii.

Acestea ar fi foloasele, indirecte mai mult, aduse de activarea serioasă în cercurile culturale. Cele directe sunt însă și mai mari. Dacă de fiecare membru și-ar pregăti lunar câte o lucrare, tratată științific și scrisă metodic, n'am mai avea trista întâmplare de a nu putea face, măcar satisfăcător, o teză la un examen. Totul depinde de străduință. Cineva definea talentul ca fiind hotărârea de a pune mâna pe condei, a te așeza la masă și a scrie. E o foarte mare parte de adevăr aci. Ce te faci însă când nimic, nicio compoziție cât de cât, n'ai mai încheșat de 3—4 ani! Uiji și regulile de ortografie — mai ales dacă ai și nenorocul ca Academia să schimbe între timp ortografia oficială. Nu-i de mirare atunci situația în care te găsești la un examen. Asta în ceea ce privește forma lucrărilor. Referitor la conținut, la materialul de conștiințe, notăm că și de astădată contribuția cercurilor culturale este foarte mare. Atunci când ele au fost serios întrebuințate se poate pleca cu ceva pentru cultura de specialitate. Încât în doi—trei ani învățătorul a dobândit, numai prin cercul cultural, un prețios capital științific. Cunoștințe teoretice și practice — în deosebi cele de actualitate — se adună una de alta. Teoretic aduce mult învățătorul și din timpul școlărității. Rămâne important punerea în aplicare, ajustarea acestui material potrivit realității unde funcționează; fiindcă între aplicările făcute ca elev și cele cerute de satul ardelenesc sau basarabean unde funcționează e o destul de mare diferență; unde mai pui că aci are de ucrlat uneori singur cu

șapte clase. Se cere o adevărată ingeniozitate în realizarea acestui ajustări. Ori consfătuirea colegială din cerc poate fi un mare îndreptar.

Incheind și observațiile făcute asupra ședinței intime, subliniez: totul e în funcție de conștiința datoriei ce o are cineva față de rolul ce i l-a încredințat societatea, e în funcție de înțelegerea acestui rol. Ești învățător în măsura în care ești pătruns de ce înseamnă învățător. Așa e și cu cercul cultural. În adevăratul înțeles al cuvântului, el trebuie să fie un examen unde colegii se ascultă reciproc, unde își fac cuvenitele aprecieri și corectări sub forma sfaturilor calde frățești. E păcat că de pe această treaptă înaltă cade uneori în simplă petrecere ori povară. Atunci cercul cultural nu mai e ca atare. Să nu se uite însă: învățătorul să fie învățător în orice moment al vieții sale și oriunde la-r purta pasul.

V. Gr. Pupăză.

REFLEXII DUPĂ O INMORMĂNTARE

Am condus zilele trecute la locul de veci pe d-na Ludovica Sabău, învățătoare în comuna Gâlgău, mamă alor 5 copilași, din cari cel mai mare de 8 ani, iar cel mai mic de 8 luni. E greu de închipuit jalea și durerea de cari au fost cuprinși intelectualii din plășile Jibou și Buciumi, la aflarea acestui zguduitor și prematur sfârșit. Durerea familiei a fost sfâșietoare, jalea celor prezenți era de nedescris, privind pe soțul îndurerat și cei 5 micuți orfani în jurul sicriului. N'ai priceput ce să zici, n'ai știut ce să gândești, atât ai putut să înțelegi din nenecocirea întâmplată. Plângeau bărbați și femei, plângea preotul vorbind, suspinul înneca pe cei mai tari și rezistenți.

Au participat mulți învățători în frunte cu d. E. Sârbu, subrevizor și Augustin Maxim, fost președinte al Asociației Învățătorilor, dar durerea a fost atât de puternică, că nici unul n'a fost în stare să articuleze vreo două cuvinte de adio. Un intelectual n'a fost în stare să citească cuvântarea pregătită de-acasă. S'a stins într'adevăr un suflet de elită, s'a stins o minte luminată, s'a stins un caracter, s'a stins o forță de

muncă neprețuită. Intreagă viața d-nei Ludovica Sabău n'a cunoscut liniște și odihnă. Acești termeni îi erau absolut streini. Munca a fost legea vieții ei. Munca de fiecare ceas ca soție devotată, muncă ca o mamă bună și ca o învățătoare exemplară. Toată viața ei a fost o jertfă, un sacrificiu fără sfârșit, pentru casă, copiii și școală. Ca să asigure un trai cât de modest copiilor ei, a renunțat la toate, absolut la toate plăcerile unei vieți sociale, dedicându-se exclusiv familiei și școlii. A purtat pe umerii ei prea slabi greutatea enormă unei familii numeroase. Să fii învățătoare și în acelaș timp mamă la 5 copii, e într'adevăr un martiraj în înțelesul absolut al acestui cuvânt. Ești forțat să neglijezi sau familia sau școala.

Dar ambele aceste instituțiuni sunt fundamentale și esențiale ale societății, reclamând fiecare într'o măsură egală griji și datorii. Aceea care a fost învățătoarea Ludovica Sabău, n'a ezitat nici un moment, n'a stat pe gânduri, a știut că e plătită de Stat, deci trebuia să muncească la școală, dar ca mamă nu putea neglija nici copiii ei și a muncit incontinuu fără intrerupere ziua și noaptea pentru a face față multiplelor îndatoriri de mamă, soție și de învățătoare. Cinste memoriei ei!

Dar acest caz dureros trebuie să ne pună pe gânduri. Ori n'ar fi timpul ca noi bărbații să începem o acțiune pentru salvarea soțiilor și căminurilor noastre? Ori, n'ar fi prea mult din partea noastră să pretindem ca soțiile noastre să ne îngrijească, să ne crească copii și deasupra să ne mai câștige și o leafă? Învățătorimea Sălăjană ar trebui să se alarmeze cu un moment mai de vreme, cerând ca Statul să pensioneze din oficiu pe învățătoare și oricare funcționară după ce devin mame la 3 copii. In caz dacă o învățătoare sau funcționară are 3 copii, înainte de a avea cei 10 ani minimali la pensie, restul de timp până la 10 ani (care va fi fără îndoială foarte mic), să se completeze din oficiu. Va fi desigur o pierdere oarecare materială pentru casa învățătorului sau funcționarului, dar pierderea aceasta e numai aparentă, căci în ultimă analiză se va câștiga, având în permanență pe soție lângă casă și lângă copii.

Dr. Gh. I. Codner, medic.

ȘVABII NOȘTRI

Dealungul frontierei noastre dinspre Nord-Vest, sunt o mulțime de sate șvăbești, unele mai frumoase decât altele și unde domină buna stare materială. Fosta stăpânire de tristă memorie atât pentru noi cât și pentru poporul german, a căutat prin toate mijloacele să le maghiarizeze, ajungându-și scopul prin biserică și școală. Conștiința națională germană a fost adormită, și unde mai exista o mică licărire, era înăbușită prin mijloacele cele mai diabolice, stăpânirea românească a căutat și caută, fără să se uite la sacrificiile pe cari le face, să readucă la matcă pe acești nenorociți, așa după cum a luptat și luptă pentru acei români slabi de inger, cari au căzut victimă maghiarizării.

Șvabilor, li-s'au înființat de către Statul român, școli de copii mici, școli primare, secundare cu limba de predare germană și conduse de germani. Se constată cu durere că aceste școli sunt complect ignorate de Șvabi, și chiar boicotate, preferând în locul lor școlile confesionale maghiare.

Astăzi se repetă acelaș lucru rușinos, populația șvăbească în urma manoperei satanicești a preoților romano-catolici unguri, cari sunt păstorii sufletești ai Șvabilor, refuză înscrierea copiilor la școlile germane sau de Stat, cerând cu imperinentă înscrierea lor în școlile confesionale ungurești. Autoritățile noastre școlare neînvoindu-se, asistăm la fiecare început de an școlar la mii de scandaluri în cancelăriile școlilor de Stat unde părinții șvabi se prezintă cu declarațiile de înscriere a copiilor la școală.

Dacă conducătorii Șvabilor tolerează această micime a conștiinței lor naționale, noi Românii, ne ridicăm cu toată vehemența împotriva ei și înfierăm atitudinea lor nedemnă unui neam care se respectă. Nu vom tolera ca sub stăpânirea românească, procesul de maghiarizare să-și urmeze cursul.

Cum? Șvabii au uitat că analog invectivului pe care-l aveau ungurii pentru români, de Valah puturos, pentru șvabi era de Șvab prost? În locul frumoasei limbi a lui Schiller și

Goethe, ei preferă guturalele articulații a limbii lui Arpad? In locul unei limbi civilizate și care li-e limba maternă, ei preferă cultivarea într'o limbă a unui popor, care nu se poate făli cu altceva decât cu împrumuturi. Unde este conștiința națională germană? Intrebăm pe conducătorii Șvabi, dacă mai caută să persiste în această inerție? Ei ca intelectuali și conducătorii spirituali ai neamului lor, nu se gândesc, să curme această stare de inconștiență a poporului Șvab din comunele aparținătoare jud. Sălaj și Satu-Mare?

Apelăm la conștiința lor națională, ca începuturile făcute să le continue cu toate forțele lor spirituale, scoțând poporul Șvab din ghiarele aceloră cari îi disprețuesc și să sădească în sufletul lui, dragostea de limba și neamul lor precum și pentru țara unde locuiesc și care caută să le apere interesele lor naționale.

BCU Cluj / Central U DIN TRECUTUL SĂLAJULUI

BISERICA DIN PECEIU LA 350 ANI

Biserica română unită din sătulețul Peceiu (jud. Sălaj) este una din cele mai vechi biserici, al căror trecut se cunoaște. Implinește în acest an respectabila vârstă de 350 ani, cari apasă din greu asupra locașului în închinare, ce adăpostește și azi pe credincioșii unei parohii în orele de rugăciune.

Această bisericuță a fost clădită la anul 1587, de către puținii locuitori, cari vor fi format pe aceea vreme sătulețul Peceiu, din lemnele de pe pădurea seculară, numită Dumbrava, situată în partea hotarului dinspre Crasna, unde azi e loc arător și nici spini nu se găsesc măcar.

E de notat, că la anul 1561 acest ținut a fost pustiit de pașa turcesc din Buda și de aceea sunt de admirat sforțările puținilor locuitori, cari vor fi format pe aceea vreme comuna și cari îndată ce au scăpat de jefuirile turcilor, au simțit necesitatea construirii unui locaș, unde să se adune aproape zilnic, să asculte învățăturile mângâitoare ale unui preot și

să-și înalțe rugăciunile lor fierbinți către Atotputernicul Dumnezeu, care le era unicul și cel mai prețios sprijin în toate năcazurile.

Anul 1587 e înscris pe iconostas, cu litere cirile, ca an al edificării bisericii. Nu se știe cine va fi fost preot pe acele vremi în Peceiu. Sigur e, că această parohie era sub jurisdicțiunea episcopului român Spiridon, căruia îi dă Sigismund Báthory facultate jurisdicțională și peste bisericile române din comitatele Crasna-și Solnocul de Mijloc.

Biserica e închinată, ca mai toate bisericile vechi, sfinților Arhangheli Mihail și Gavril. Cheltuelile cu edificarea le-au suportat credincioșii. Are lungimea de 12 m., lățimea de 4 m., iar înălțimea pereților e de 3 m. și a turnului de 15 m. Are o ușe și șase ferestre, dintre cari două sunt în sanctuar, iar patru în naia bărbaților. Ferestrele, se vorbește că sunt tăiate mai nou, așa că biserica nu corespunde în toată privința, ca model pentru bisericile noastre cele vechi românești, al căror prototip a rămas, în județul Sălaj, numai biserica din Bulgari, edificată la anul 1547, singura biserică românească din județul Sălaj, mai veche ca biserica din Peceiu, la care i se știe data edificării.

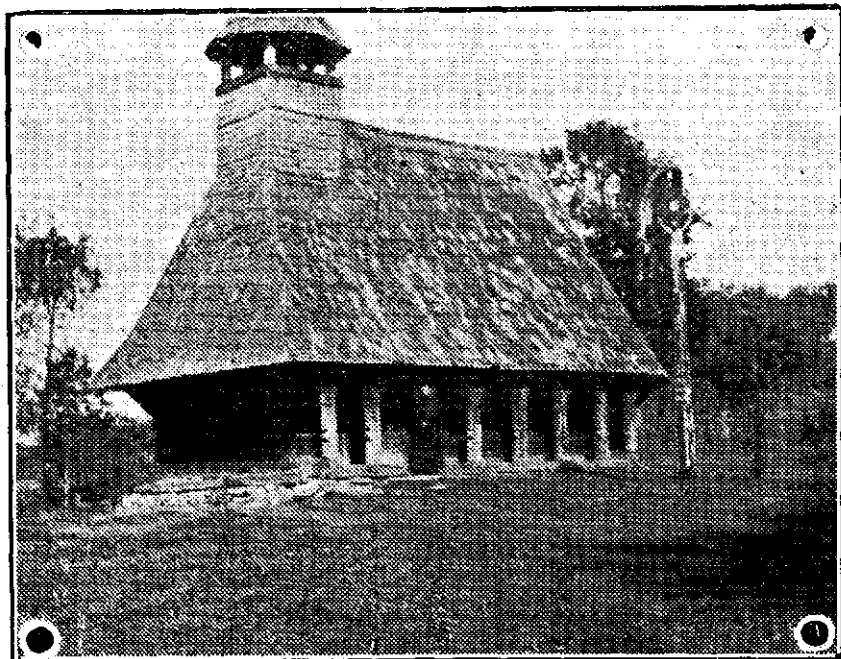
După o lungă perioadă de timp, — 163 ani! — la anul 1750, se pare că a fost renovată și acoperită din nou. Atunci i s'a atașat și coridorul (târnațul) dinspre miază-zi unde-i ușa de intrare și care-i o parte distinctă, adausă mai târziu la vechiul edificiu și apoi acoperită într'una cu biserica.

Numele preotului din Peceiu, de pe vremea aceea, nu se știe. Atâta e sigur, că Peceiul, care se numea pe atunci Pecs număra 159 suflete, cari aveau o biserică (edificată pe o grădină proprie din comună), un preot, un cantor și un sfânt (crânic). Parohia era supusă sub jurisdicțiunea vicarului episcopesc Petru Pavel Aron, care administra Dieceza de Făgăraș, în absența bunului episcop și marelui român Inocențiu Micu Clain, exilat la Roma, pentru cunoscutele sale simțeminte naționale.

Cu toată vechimea sa de trei secole și jumătate, biserica din Peceiu n'a fost remarcată de persoane cu trecut bine fixat în istoria bisericii și-a culturii noastre naționale, afară de I. P. S. S. Dr. Iuliu Hossu, episcop de Cluj—Gherla, care — făcându-și turneul de vizitațiune canonică al comunelor

din județul Sălaj, — se oprește la 24 Iunie 1923 și în Peceiu, unde a admirat trăinicia bisericuței edificată la anul 1587 și a cărei fotografie însoțește această scurtă notiță rezumativă, dintr'un studiu mai lung, despre trecutul acestui vechiu locaș de închinare.

Preot Valeriu Gr. Sima.

Biserica din comuna Peceiu.

ACTUALITĂȚI.**PREGĂTIREA ÎNVĂȚĂTORULUI**

Nu este congres învățătoresc în care problema pregătirii învățătorului să nu fie discutată. E o problemă de actualitate care e soluționată doar pe hârtie și 'n memorii sub diferite sugestii, fără ca să i se dea atenția cuvenită din partea oficialității noastre.

Înainte cu pași kilometrici în toate domeniile culturii, înaintare care în actuala stare de lucruri este prea aventuroasă, când nu se caută o unitate, o legătură cu trecutul, săpându-se doar mai mult prăpastia între ceea ce se face și ceea ce trebuie făcut. Învățătorului i se cere o activitate mai largă, pe toate terenurile, Statul punându-l într'o situație dificilă, cerându-i multe lucruri, pe cari cu pregătirea care i-o dă, cu toată bunăvoința, nu poate face față onorabilă.

În cei 8 ani de școală normală e imposibil ca să-și poată însuși o cultură generală temeinică și-o oarecare pregătire profesională. Pentru a putea face față situației, trebuie studiată această problemă a pregătirii învățătorului, căutându-se ca învățătorul român să ajungă un adevărat far răspânditor de cultură, acolo unde soarta-l aruncă să-și facă datoria în cultivarea mulțimii și 'n educarea ei în credința față de Patrie, Neam și Rege.

Nu e suficientă pregătirea care i se dă. Ar trebui ca în cele opt clase să primească numai cultura generală, de care are nevoie un adevărat intelectual, în urma acesteia să urmeze Academia Pedagogică, unde să primească pregătirea profesională. Acest punct de vedere și l-a însușit Asociația Generală a Învățătorilor, însă va trebui să treacă mult timp până se va trece la punerea lui în practică.

Mulți susțin că pentru a fi învățător e suficient să știe să învețe pe copii abecedarul. Poate!? Dar acela nu poate fi un «Învățător» care să lumineze și să facă educația poporului român. Iar cine susține astfel de enormități nu poate fi decât unul care este lipsit de bun simț, unul dela periferia intelec-

tuală. Că, având o pregătire Universitară, nu s'ar simți bine în cariera de învățător în mediul care ia dat să muncească și și cu plata pe care o primește. Este absurd! Un adevărat intelectual se simte ori și unde bine, căci are la îndemână ori și când prieteni sinceri: cărțile. Iar bunurile materiale le ignorează pentru simplu motiv că le disprețuiește.

Nu suntem mulțumiți de pregătirea primită! Acum când toți intelectualii satelor au pregătire Academică: preot, notar, ba chiar și perceptor, învățătorul a rămas tot la coadă, el care ar trebui să primească cea mai superioară pregătire, din cauza misiunii pe care o are de îndeplinit.

Este o eroare să se creadă că în actuala școală normală viitorul învățător, poate să primească o pregătire temeinică atât în ceea ce privește cultura generală cât și cea profesională. Mai degrabă, se primește o școală din toate, care se spulberă după 2-3 ani dela absolvire, rămânând o vagă idee despre toate și nimic.

Vrem să fim conștii la datoria noastră. Pentru a putea lupta în contra întunecului și să nu cădem pradă lui, avem nevoie de solidă cultură, pentru a o putea răspândi la rândul nostru. Oare are să treacă mult timp, până când glasul nostru nu va mai răsuna în deșert?... Mai sunt încă oameni cari doresc numai binele și progresul acestui neam și cari conștii și îngrijorați de situația actuală, vor ști să reacționeze la timp.

În interesul școlii, a sublimiei misiuni cu care suntem încredințați și a prestigiului țamei noastre, cerem o pregătire solidă, o pregătire academică.

N. O.

VOCABULAR FARMACEUTIC

Până mai în zilele trecute, eram pe deplin incredințat că, țăranul nostru este cel mai înverșunat dușman al farmaciei și 'n special al laboratorului ei. Era cuprins, ca să zic așa, de-o farmacofobie care-ți inspira un sentiment de admirație.

Aveam o convingere atât de fermă, încât mi-aș fi pus la bătae, pentru ea, și ultimii gologani de i-aș fi avut în buzunar, într'un pariu. Noroc că, Românii nu-s englezi (numai câteodată), așa că n'am avut cu cine face rămășagul. Zic noroc, pentrucă mi-am dat seama la fața locului de falsă-mi concepție în care pluteam precum și de dezastrul care mă păștea dacă mă 'ntâlneam cu 'n parioman. Nu, hotărît! poporul nostru a trecut peste această farmacofobie. Și ca dovadă am să vă înșir scenele la cari am asistat. (Scene cari mi-au produs o decepție lamentabilă).

Eram în farmacia «La borcanul miraculos», a doctorului Buteanu (plăcere care i-o fac cât se poate de rar, din cauza constituției mele), trimis fiind de un prieten foarte ocupat, ca să-i cumpăr niște doctorii. Am prezentat receptul și până la descifrarea lui și prepararea medicamentului, dl farmacist mă rugă să aștept, indicându-mi un fotoliu american, așezat în colțul cel mai întunecos al farmaciei, unde mai era o măsuță și niște arbuști ornamentali cari te ascundeau de ochii acelor cari intrau în casa lui Aesculap.

Deabia îmi ocupai locul, că-și și făcú apariția în farmacie o leliță dela poala Meseșului, cu desagii multicolori pe spate și cu 'n aer misterios se adresă farmacistului:

— Domnule, să-mi dai de 5 lei unsoare de muscă văduvă.

Farmacistul fără să scoată o vorbă, luă o cutioară dintr'un raft și-o dădu solicitantei, care o luă în mână, măsurând-o și cântărind-o din toate părțile, uitându-se la ambalaj. După oarecare ezitare zise:

— Da-i bună, domnule?

— Sigur că da. Se poate să vând eu, ceva ce nu-i bun?

Femeia mai clătină odată din cap și plecă. Mă gândi-i:

uite Domnule, ce departe a ajuns știința dacă poate ca să deosebească o muscă văduvă de alta nevăduvă și că din primele prin cine știe ce procedee ingenioase să poată face o alifie care poate să aline durerile...

Dar pe ușa farmaciei își făcu cu greu intrarea un bărbat c'am între două vârste, după friș (suman) pare a fi de pe la Sângeorz sau Buciumi. Grăbit se adresa farmacistului cu 'n ton de comandă și siguranță, care mă făcu să-l admir:

— Bură ziua Domnule, să-mi dai unsoare de drac!

— Cutie mare sau mică?

— Bură a fi și una din alea mai mici. Rămăsei tablou.

Acest ucenic al lui Aesculap, a salvat omenirea de acest demon, care la mulți oameni le-a produs sânge rău și nici n'a fost premiat barem cu preniul Nobel ca salvator al păcii conștiinței omenеști. Trebuie că e înzestrat cu puteri supranaturale dac'a putut el prinde pe Aghiută și ca să aibă unsoare din el, sigur c'a trebuit să-l pună și la îngrășat.

Nu bine a terminat cu exigențele acestui cumpărător, căci năvăli înăuntru o țărancă tânără care cu o voce abia șoptită, ceru un medicament, la auzul căruia mirarea și nedumerirea mea crescură și mai mult: «Văsălică 'n troacă». Ce-o mai fi și asta? Credeam că are să primească un refuz. Din contră. Farmacistul c'o liniște perfectă o întrebă dacă se mulțumește c'o troacă de 6 lei sau cu una de 10. Satisfacerea ș'acestei cereri puse vârf curiozității mele. Mă hotărisem să cer câteva lămuriri, însă de teama de-a nu fi considerat un aetidelniran în materie de descoperiri științifice și 'n special farmaceutice, renunțasem; mai ales că acest distins om de știință își continua activitatea sa netulburat și cu 'n aer de superioritate care puse stavilă abia intrezăritului meu curaj.

Așteptai cu resemnare până-mi termină preparatul, satisfăcut de pașii gigantici pe care i-a făcut știința precum și de încrederea pe care i-o acordă poporul nostru.

I. Meseșianu.

THOMAS MASARYK

In ziua de 14 Septembrie a. c., ora 3 dimineața, în bătrânul castel hony, a încetat din viață, plâns de toți ce l-au știut din lumea întreagă, unul dintre cei mai luminați bărbați ai vremurilor noi, Thomas Masaryk, întemeietorul statului cehoslovac. Prin moartea lui Masaryk, a pierdut nu numai Cehoslovacia, pentru înfăptuirea căreia marele dispărut a lucrat din adânci răpputeri spre a croi poporului său o viață stătătoare, am pierdut nu numai noi Români un mare prieten, care în momentele cele mai hotărîtoare ale vieții noastre ca stat liber ne-a vizitat pe front, însuflând peste tot credința în marea isbândă, ci a pierdut omenirea întreagă pe cel mai de elită spirit al vremurilor noastre, care dacă n'a putut o face întru totul fericită, a căutat prin înțelegerea adâncă față de durerile semenelor săi, s'o ducă un pas mai înainte spre marea ideal.

* * *

Th. Masaryk s'a ridicat din jînuturile sărăciei absolute. El s'a născut la 7 Martie 1850, la Hodonin în Moravia din părinți ce aveau umile slujbe — tatăl vizitiu, mama servitoare — pe moșia împăratului și nimeni n'ar fi crezut, că copilul devenit ferar la 16 ani, va fi acela care va răsturna o împărăție și va crea o țară. Copilăria lui, ca a tuturor celor ridicați de jos, a fost aspră, trebuind a muncii din greu spre a-și câștiga pâinea. Nici de învățătură multă n'a avut parte căci școli nu prea erau multe și părinții lui săraci. Tânărul ferar ar fi rămas fără acest dar, desigur, dacă un învățăor din sat nu l-ar fi luat pe lângă dânsul. Abia de acum începe a-se împrieteni cu cartea, prietenie care până la moarte s'a strâns din ce în ce mai mult. Nu peste mult ajunge elev la gimnaziul din Brno și apoi student la Viena. Aici în orașul acesta o putut el cunoaște toate dedesupturile unei politici de oprimare dusă de Habsburgi față de minoritățile imperiului. Aici începe a incolți în sufletul lui ura față de acești asu-

priori de popoare, ură isvorită nu din ambifii, ci în urma nedreptăților pe cari le vedea, le știa.

N'a intrat în politică însă decât mult mai târziu, după ce ajunge profesor la universitatea cehă din Praga. Mărturișește el că niciodată n'ar fi devenit om politic dacă n'ar fi fost nevoit să trăiască atât de intens problemele istorice ale națiunii sale. În politică urmărirea numai ceea ce lui i-se părea drept, deaceia a ajuns în conflict cu naționalistii cehi, cari îl numeau «trădător» și cu biserica, care-l acuza de necredință. Dar marea luptă, adevărata luptă, începe abia atunci când începe marele războiu, pe care el personal s'a străduit să-l împiedece. «Căci sarcina lui Masaryk, în timpul războiului, nu se mărginește la crearea unui stat nou, care, la urma urmelor, cu sau fără existența sa n'a sguduit lumea; misiunea lui Masaryk residă în distrugerea ultimei teocratii, care spre deosebire de celelalte trei cari se descompuneau, s'ar fi menținut, dar dânsul a intervenit cu toată energia». (Emil Ludwig. Convorbiri cu Masaryk p. 30).

Cu începerea războiului începe și pentru Thomas Masaryk epoca de pribegie prin țări streine, mai întâi prin Italia, prin Rusia și America. A traversat oceanul Pacific culcat pe o saltea și a făcut atâtea drumuri istovitoare prin intinsele stepe rusești. Atunci vizitează și frontul românesc. La Iași ia legătură cu conducătorii români, pe cari îi pregătește pentru marea zi ce nu era departe. În acest timp a făcut eforturi supra omenești. A îndurat multe desiluzii de sigur dar marele vis s'a împlinit și în ziua de 21 Decembrie 1918, revine în țară ca «președinte liberator». Dela această dată a condus republica până la Decembrie 1935, când lasă locul unui fost elev al său și unui colaborator nedespărțit: Eduard Beneș.

* * *

Goethe spune undeva, că orice om după ce și-a îndeplinit misiunea pentru care a fost creat pe acest pământ numai are ce căuta aici în forma lui întâi și creatorul îl chiamă. Cine și-a îndeplinit oare misiunea mai cu prisosință decât Thomas Masaryk ?

V. Farcaș.

INVĂȚĂTORUL ROMÂN

In ultimul timp, s'a discutat cu multă pasiune despre insuficiența pregătire a învățătorilor, dovedită la examenele de definitivat și înaintare,

În adevăr procentul ridicat al celor respinși este o dovadă serioasă. Dar acelaș procent de respinși, dacă nu chiar mai ridicat, dau examenele de bacalaureat și de capacitate pentru învățământul secundar.

O altă dovadă mult mai puțin serioasă o constituie extrasele din tezele unor candidați. Cazuri de lipsă a celor mai elementare cunoștințe de gramatică, de scâlcieri de limbă, de afirmații hazlii, se găsesc la fel și în tezele candidaților la bacalaureat și chiar în cele ale candidaților la examenele de capacitate în învățământul secundar.

A huli numai pe învățător pentru aceste insuficiențe, cari se întâlnesc la absolvenții tuturor școalelor noastre secundare și superioare, e nedrept.

Nu e locul în rubrica de față a mențona și analiza cauzele de ordin general ale acestei stări.

Ne vom ocupa numai de învățător.

Cine s'a coborât în lumea satelor, în mediul real de viață a învățătorilor, rămâne încântat de prodigioasa activitate a celor mai mulți dintre ei.

Pe domeniul cultural, nici o inițiativă nu se poate lipsi de învățător. Atenee populare, case naționale, biblioteci, muzee regionale, teatru, societăți corale, în toate se simte pulsând sufletul învățătorului.

Pe domeniul economic, nu s'ar putea închipui existența atâtor bănci, cooperative, obștii, federale, fără contribuția învățătorului. El le-a condus multă vreme cu înșuflețire și cu înțelegere.

În acțiunea pentru îmbunătățirea metodelor de lucru ale țaranului, tot la învățător se face apel. E cel mai indicat să popularizeze aceste cunoștințe și să convingă. Specialiștii cunosc prea puțin psihologia săteanului și nu-și dau silința să corespundă ei.

Tot învățătorului se datorește elanul impresionant al țărănimii în războiul pentru întregirea neamului. Învățătorii trăiau intens idealul național și perseverent îl propagau și îl infiltrau în sufletul țărănimii.

Iar azi alte instituții se creiază în lumea satelor : străjeria,

premilitarismul, cari tot pe umărul învățătorului apasă.

A zugrăvi cu obiectivitate pe învățător, înseamnă a nu nesocoti realizările sale în sat. Acestea constituie caracteristica cea mai importantă a activității sale.

Cunoștințele valorează atâta câtă forță de creație pot trezi. Omul zilei de azi nu e omul cunoștințelor generale, care se cereau și se apreciau în lumea burgheză. Omul de azi e omul faptei, omul realizărilor.

Singurul dintre funcționarii statului, învățătorul, e precursorul lumii noi.

Cu toate insuficiențele programelor școlare, care reflectă mentalitatea unei lumi în amurg, învățătorul, integrat vieții de sat, a simțit chemarea gliei românești și a răspuns ei.

Mișcarea învățătorilor pentru ridicarea satelor, încercarea lor de a intra în viața socială și a-i da o nouă structură, e plină de dramatism.

Izolați, neavând încă formată conștiința profesională, erau împiedecați chiar de cel din urmă deținător al forței publice. Când unii dintre bătrânii învățători povestesc suferințele și crezul care îi susținea în lupta cu oamenii și vremurile de odinioară, îți face impresia că sunt frânturi de epopee. E un adevăr epopeea înălțării învățătorului român și deodată cu el, a satului românesc.

În acest cadru de activitate, trebuie apreciat învățătorul.

La examenele de azi, așa cum sunt organizate, forța de realinare a învățătorului e total nesocotită.

Și astfel, învățătorii, care au lucrat cu avânt și desinteres pentru ridicarea satelor lor, al căror suflet se găsește zidit în toate înfăptuirile noi, sunt respinși la examen, pentru că nu cunosc principii de pedagogie apuseană, pentru că nu-și mai amintesc calificările din științele naturale, pentru că nu știu peregrinările unor mărunți domnitori, care n-au făcut pentru țară nici cât au făcut învățătorii pentru sat, pentru că nu pot rezolva probleme cu chițibușuri.

Respinși la examen, împiedecați în tendința lor de ascensiune morală și materială, și apoi huliți de oameni, care n-au creat nimic în viață.

Oameni cu mentalitate nepotrivită structurii neamului nostru și învechită față de momentul actual, nu pot aprecia pe cei noi.

O reformă școlară adecuată noii mentalități, se impune.

Învățătorul român a provocat conflictul celor două spiritualități: a uneia de împrumut și a alteia care s'a născut prin activitatea sa. *)

I. C. Petrescu
profesor universitar

*) Din ziarul „Timpul“.

CRONICA - INFORMAȚIUNI

— **Învățători decorați.** Cu înalt Decret Regal au fost decorați următorii învățători din județul nostru cu „Răsplata muncii pentru construcții școlare”, drept răsplată pentru serviciile aduse învățământului, contribuind la construcția localurilor de școli. Cu medalia cl. I.: Dumitru Mărgineanu inspector școl. Zălau, Dumitru Ilea revizor școlar Zălau, Emil Sârbu subrevizor Chechiș, Augustin Maxim dir. învă. Tihău. — Cu medalia cl. II: Pușcaș Vasile învă. Cuceu, Sabou Gheorghe dir. Gălgău, Pop Aurel învă. Someșguruslău, Lazar Petru dir. Domnin, Pantea Petru dir. Recea.

— **O despărțire.** Sunt foarte rare ocaziunile, când un învățător dintr-o localitate în care a activat mai mulți ani, trecând în alta să fie sărbătorit într'un fel deosebit.

Soții Apostol Gh. învă. dir. în Cehei, în urma transferării lor, au trebuit să se prezinte la noul lor post, în Șimleul-Silvaniei, prin urmare au trebuit să se despartă și să plece din acea comună.

Ziua despărțirii, 12 Sept. a. c., a fost o zi de sărbătoare, căci intelectualii din loc, în frunte cu notarul dl I. Mergheș, au organizat o frumoasă manifestație de simpatie, recunoștință și de adio, pentru fostul lor tovarăș de muncă, prieten și director școlar.

La această manifestație a luat parte și dl inspector școl. D. Mărgineanu.

După programul improvizat dar bine ales și bine reușit și după vorbirile adânc simțite de simpatie și de recunoștință a activității desfășurate în această comună de către soții Apostol, rostite de dnii: Romul Erdelyi, notar I. Mergheș, medic N. Cotoi din Șimleu, insp. D. Mărgineanu, consilier P. Purcaru, stud. G. Mocanu, învă. M. Crecan, — și-a luat adio în cuvinte mișcătoare directorul Gh. Apostol.

Çei prezenți, întreg satul, mișcați adânc de însemnătațea momentului, precum și elevii, au răspuns în tăcere cu lacrimi în ochi, la cuvântul de bun rămas al fostului lor director și bună învățătoare.

Lacrimile pe cari le-am văzut în ochii celor de față sunt adevărata răsplată pentru devotata muncă pe care a pus-o învățătorul pe altarul culturii naționale, este recunoștința neprecupețită. Soții Apostol au fost vrednici de această recunoștință. (*)

— **Deces.** În ziua de 2 Octombrie a. c. a fost înmormântat la Halmășd Gavril Gălgău, un coleg distins din generația veche.

Gavril Gălgău s'a născut la 1 Aug. 1863 în com. Iaz-Sălaj, unde și tatăl său a fost învățător. — După terminarea

cursurilor primare și secundare în anul 1888 face examenul de capacitate la preparandia gr. cat. din Blaj cu bun succes și ia diploma de învățător. — Ca învățător a funcționat în comunele: Vălcăul de Sus, Vălcăul de Jos (Săleji) apoi în Popfalău, Gi-

lău și Reni (Cluj), iar din anul 1891 începând până la trecerea sa la pensie, întâmplată după 44 ani de activitate, în anul 1929, în comuna Halmășd. Gavril Gălgău a fost omul datoriei. Școala lui era totdeauna plină de elevi. În urma activității extrașcolare comuna își ia un avânt puternic și, deși această comună este situată la poalele muntelui Rez, în multe privințe nu numai că rivaliza cu comunele dela șes, dar le întrecea chiar.

Ca pomolog și viticultor, a îndemnat și obișnuit pe elevii săi să îmbrățișeze pomăria și vieritul. A mai înființat Gavril Gălgău un atelier de tâmplărie în care, pe lângă elevi veneau cu plăcere și adulții ca să învețe acest meșteșug. A înființat „Banca Populară” care a fost spre ajutorarea materială a sătenilor și tot la stăruința dânsului s'au pus bazele unei agenții poștale.

Dar Gavril Gălgău a muncit și alături de cei mai devotați membri ai Reuniunii Învățătorilor Români Sălăjeni, ca casier general și membru în comitetul central al acestei asociații. În subsecție a avut postul onorific de președinte, casier și notar.

În urma activității sale multilaterală a fost distins în anul 1911, iar în anul 1924 e numit director, în 1927 primește adresă de mulțumire din partea Ministerului Instrucțiunii Publice, în 1929 cu Decret Regal e decorat cu medalia „Răsplata muncii” cl. I.

În consecință putem spune că a fost unul dintre cei mai valoroși dascăli ai județului.

La vârstă de 75 ani, în 30 Sept. a. c. în Halmășd a încetat din viață. În mormântarea i-s'a făcut în ziua de 2 Oct. fiind de față întreg satul și mulți intelectuali din loc și jur. Revizoratul școlar și Asociația Învățătorilor a fost reprezentat prin d-l Simion Oros, președintele subsecției Șimleu, care prin cuvinte-pătrunzătoare a luat adio în numele acelor pe cari i-a reprezentat. (ss)

— **Căminul cultural din Vășad.** Factorul cel mai desinteresat în munca titanică pe care o depune pentru cultivarea și ridicarea neamului, incontestabil că este învățătorul. Dar încununarea muncii sale în lupta pe care o duce împotriva întunerecului este construirea unui cămin cultural. Nu cred să existe un învățător cu adevărat conștiințios care să nu lupte pentru construirea unui astfel de așezământ în sălile căruia să se servească hrană sufletească și să se facă educație națională.

Când o astfel de operă s'a realizat într'o comună, trebuie menționată iar munca acelor

cari au contribuit la înălțarea ei să nu fie trecută cu vederea. Așa, în frunțașă comună pur românească dela granița de Vest, în Vășad s'a zidit un cămin cultural, care face cinste și mândrie comunei, dar nu mai puțin și conducătorului școlii de acolo, dl Ambroziu Sabău care prin munca sa a contribuit mai mult la înălțarea acestui focar de cultură națională.

Încă din anul 1932 s'a făcut planul construirii unui cămin cultural în comuna Vășad. Nu erau însă bani. Dl dir. A. Sabău nu s'a descurajat de acest fapt. A plecat dela suma de 2500 lei câți s'au strâns dela un bal țărănesc. Cu banii aceștia și cu contribuțiile în natură pe cari le-a făcut D-sa a ajuns să aibă vre-o 180.000 de cărămizi, așa că în anul 1935 a putut pune piatra fundamentală a căminului. Iar în anul următor, cu un ajutor din partea Primăriei s'a putut înălța zidul și pune sub acoperiș. A avut mult de luptat până l-a văzut ridicat, mai ales că în contra D-sale s'a dus o campanie de către dușmani, care a făcut ca într'o bună vreme să-i fie ostilă populația comunei.

Cu toate intervențiile făcute pe la diferite instituții n'a primit nici un ajutor. Atunci cu aprobarea Ocolului Silvic, a exploatat din pădurea comunei 5 jug. și din prețul realizat pe lemne a putut astupa golurile și până la primirea banilor a plătit numeroasele cambii scadente cu propriul

său salariu.

Cu ce ajutor a mai primit dela dl Prefect al județului și cu ce a mai putut scoate dintr'o parte sau alta azi este gata frumosul și impozantul Cămin care schimbă cu totul fața Vășadului de azi. Căminul cuprinde: o sală mare de reprezentații, două săli de învățământ, cancelarie, o sală de lectură, iar la etaj biblioteca. În munca aceasta dl director A. Sabău a fost secondat de notarul comunei dl Matei Florian.

Noi cari încă n'am realizat încă o astfel de operă, să luăm exemplu și ținta fiecăruia dintre noi să fie înălțarea unui cămin cultural, muncind și sacrificându-ne pentru ridicarea satului și a neamului nostru, nizuindu-ne să-l ridicăm la nivelul popoarelor din occident.

I. Pantiş

— **Solemnitatea dela „Straja Țării”** — Instalarea dlui maior adj. T. Sidorovici la comanda instituției. Duminică 17 Oct. e. c., la ora 10, s'a făcut instalarea dlui maior adjutant Teofil Sidorovici la comanda instituției „Straja Țării”. Solemnitatea s'a desfășurat în sala festivă a „Străzii Țării” în fața unei asistențe selectă.

Din cuvântările rostite reținem:

Dl prof. dr. Șt. Șoimescu: „Dvs., d-le maior Sidorovici, ați fost desemnat să luați comanda Străjeriei Țării prin înalta încredere a M. S. Regelui și în urma unanimității

propuneri ale Consiliului Superior de Indrumare.

„Eu care am fost lângă dvs., și în momentele grele și în cele bune, am știut că în sufletul dvs., este întreagă dorința de a munci și am putut cunoaște adâncurile firii dvs., puterea sacrificii și meritelor dvs., excepționale.

„Sunteți un om care ați disprețuit onorurile și nu ați aspirat la postul acesta. Iată pentru ce M. S. Regele v'a dat această însărcinare. Iată motivul pentru care atât eu cât și dl general Manolescu și d-ra Cămărășescu, membri în consiliul superior, formăm în jurul dvs., un bloc și vă vom da, ca și până în prezent tot concursul și sprijinul.

Nu ați dorit dvs., această înălțare. La postul de înaltă conducere v'a așezat munca și vrednicia dvs., unanim recunoscută”.

Dl Sidorovici, comandantul instituției a spus:

„Din mila lui Dumnezeu care ne-a ocrotit și din voința M. S. Regelui, primul cetățean al Țării și conducătorul destinelor românești, Acela care stă în permanență de veghe la postul de Înaltă comandă, s'a înființat instituția „Straja Țării”, cetate de muncă a generațiilor tinere, altar de suflete curate puse în slujba ridicării neamului, școală de îndrumare sănătoasă, unde trebuie să troneze: cinstea, camaraderia, munca și unde trebuie să renască toate virtuțile strămoșilor noștri.

Tot din voința Majestății

Sale s'a instituit un comandant unic.

Am avut deosebita cinste ca să fiu pus în capul acestei mișcări. Eu consider gestul acesta înscăunarea muncii, a cinstei, a caracterului, care nu se răsfânge numai asupra mea, ci asupra d-vs., a tuturor, care v'ați făcut datoria.

Prin numirea mea s'a recunoscut munca d-voastră a tuturor, cinstea, caracterul, tot ce este frumos în activitatea tuturora.

Trebue să mărturisesc că însuși faptul cum s'a transformat această instituție, denotă că există în instituția noastră calități care depășesc.

Am fost propus la acest post de superiorii mei, cari au propus pe unul mai mic și rămânând la muncă alături.

Pentru mine este un exemplu, care va servi ca îndreptar, faptul că am fost propus de dl general Manolescu, dl prof. Șoimescu și d-ra Cămărășescu. Le mulțumesc din tot sufletul acestor îndrumători și le mărturisesc că înțeleg să păstrăm acest bloc, legați strâns unul de altul,

Țin să le mulțumesc tuturor colaboratorilor pentru concursul dat și sunt încredințat că vom forma și de aci înainte un suflet, un gând, o mișcare, un zid de nepătruns, pentru a realiza într'un timp scurt ce nu s'a putut face până acum.

Rămânem un teren neutru unde toți, fără deosebire de credință, să-și arunce sămânța sănătoasă a faptelor.

Știu că este o însărcinare grea comanda ce mi s'a dat. Va trebui să fiu cel mai muncitor și cel mai modest.

Voi merge până în pânzele albe și voi ști să port crucea credinței înfășurată în culorile naționale, ca un simbol al crezului meu.

Dumnezeu să să ne ajute și sănătate!"

(S'a cântat „Mulți ani trăiască”).

Di general Manolescu, în cuvântarea ținută, a început prin a-și expune părerea asupra superiorității pe care trebuie s'o câștige elevul față pe profesorul său. Legea progresului și-a găsit aplicațiunea desăvârșită în cazul dlui maior Sidorovici, fiul adoptiv, spiritual al dlui general Manolescu.

În *Straja Țării* trebuie să învățăm a iubi frumosul, adevărul și cinstea.

După cum războiul a fost pregătit de câteva generații, dela Horia, Cloșca, Crișan și Avram Iancu, tot așa cum și dvs., să aveți conștiința că sunteți prima generație din cele ce vor mai veni năvalnic mai târziu, pentru a-și spune

cuvântul de adevăr, iubire și cinste în răspântia istoriei ce o înseamnă organizația *Straja Țării*, în culturalizarea popoului nostru.

Bine a ales M. S. Regele pe Teofil Sidorovici comandant. Noi cari am fost avangarda trecem în ariergardă, dar spunem comandantului nostru: Mergi înainte și vom ajunge unde vrem, pentrucă Regele și Dumnezeu sunt cu noi.

—Înalte decorații

Di comandant Sidorovici, luând din nou cuvântul, a anunțat:

„Primul act în noua calitate am însărcinarea să remit, din partea M. S. Regelui, insignele și înaltele decorații, ca simbol pentru tot ce s'a muncit până acum, d-lor: colonel Panu, maior Jugănaru, director Maior și director Bronzetti. Vă dorim spor mai departe la muncă și sănătate.

Să trăiască comitetul permanent și toți colaboratorii!"

În mare entuziasm s'a intonat imnul de investire a străjerilor „Trei culori cunosc pe lume” și „Mulți ani trăiască”. Cu aceasta solemnitatea s'a terminat la ora 11 dim.

CĂRȚI

— *Mihail Lungianu*: „*Făpturi și Năstimirii*”. O nouă lucrare a vigurosului scriitor Mihail Lungianu, de 2 ori premiat de Academia Română cum și de Fundația Regală «Principele Carol» e un eveniment literar pentru întreaga nație.

Volumul «Făpturi și Năstimirii», apărut în editura «Curierul Judiciar» din București, Str. Artei 5 și aflat de vânzare la toate librăriile din țară, e merit să facă însă epocă.

Rostul lui e nu numai să pătrună în straturile cele mai adânci ale populației, ci și să treacă hotarele țării, ducând în toate colțurile lumii, expresiunile geniului, adâncimea credințelor și măsură puterii lui de creație.

În șaptesprezece mituri și legende, scrise într-o limbă curată, poetică, bogată și plină de farmec, se dă întreaga imaginație a poporului nostru în privința formării lumii, a învierii și sortirii anumitor animale și flori și a marilor împrejurări ale omenirii, ca nașterea și răstignirea Mântuitorului.

De la copilul de 10 ani, până la omul în vârstă și dela cel care pricepe puțin buchile, până la specialiști și savanți, volumul acesta prezintă deosebit interes, purtând în el o adevărată comoară de folclor, de splendidă morală și de frumoasă

formă. Se recomandă cu toată căldura pentru bibliotecile școlare.

Are 144 pagini și costă 40 Lei.

— *Romulus Cioflec*: *Vârtejul, roman, 283 pag., editura „Adevărul”*. Viața țaranului nostru din Ardeal este bine reprezentată în literatura noastră prin paginile nemuritoare ale lui Slavici, Agârbiceanu și L. Rebreanu. Dar viața aceasta a satului care ni se pare în aparență că decurge într'un mod cât se poate de liniștit, e bântuită de un complex de pasiuni și drame cari se desfășoară cu toată forța în sufletele țaranilor noștri, frământați în toate chipurile de lupta vieții. Această viață plină de frământări e înfățișată într'un chip cu totul puternic în noul roman al d. R. Cioflec. Într'un stil, care puțin pare întortochiat în încheierea frazei, și care puțin păcătuiește, zic puțin, din cauza redării felului de-a vorbi al țaranului ardelean din Țara Oltului, — ni se perindă scene și tablouri, pe cari nu te poate înțelege decât acela care, ori se trage din pătura țărănească, ori a trăit timp îndelungat în mijlocul lor. Țaranul se exprimă mai mult prin gesturi acompaniate de câte-o sudalmă, de altfel d. Cioflec l-a prins foarte bine.

Acțiunea se petrece la gra-

nița veche a României în satul Târna de pe versantul nordic al Carpaților. După ce cei doi frați de cruce, Mitrea și Haidamai, eroii principali ai romanului; — își fac slujba la împăratul, se reîntorc acasă, căutând fiecare să-și dureze o gospodărie. Mitrea a așteptat mai multă vreme decât Haidamai. S'a certat cu tatăl său, alungându-l din casa bătrână moștenită dela mamă-sa din cauza unor neînțelegeri avute cu împărțirea pământului. După ce a ales mai multă vreme, se căsătorește c'o fată săracă. Oricum munceau cei doi fărtați, ca să ajungă în fruntea satului nu puteau nici cum, din cauza lipsei de pământ. Voind cu tot dinadinsul să iasă din sărăcie, se fac hoți de cai. Dela această dată situația lor materială îmbunătățește. Mitrea însă e prins, pe când trecea peste granița niște cai furați dela groful Fűredi. Războiul îl apucă în închisoare. Mai târziu e trimis și el pe front. Cei doi fărtați se întâlnesc în Lemberg, pe frontul galițian, Haidamai fără o mână. După ce furtuna războiului a trecut, Haidamai ajunge la o situație bună, fiind însărcinat cu conducerea cooperativei din sat. Mitrea însă, orice ncerca nu-i mergea, fiind o fire religioasă, mereu avea muștrări de conștiință de cece a făcut. Reîntors acasă a crezut că oamenii n'o să-l considere ca un hoț. Dar mereu era arătat cu degetul. Pata nu s'a șters în iureșul

războiului. Rămas și fără pământul cel mai bun, pe care tatăl său sub influința preotului, l-a dăruit bisericii, hărțuit ca o fiară de toată lumea, cade în vârtejul prin care a trecut (furtul de cai). Este prins și împușcat pe când voia să-și ia familia s'o ducă în altă parte, el hotărându-se să se călugărească.

Paralel cu această acțiune ne este redat și un portret al preotului Brândușa, care conducea viața economică a satului, (făcându-și parte de bune venituri personale) fiind un bun cunoscător al psihologiei enoriașilor săi, cunoscând bine pe fiecare, îi putea stăpâni și struni după bunul plac.

Cartea se citește cu interes. Nu cuprinde nimic decât viața satului cu toate pasiunile și dramele lui, cari par fără importanță, însă sunt puternice și adânc omenesti. Este prea restrâns romanul pentru a putea pătrunde mai adânc în seria evenimentelor desfășurate. Subiectul acesta tratat în 2 volume, abia ar fi ajuns la o evocare a satului în toată complexitatea lui. Regreți că nu este mai amplificativ materialul fiind încadrat într'un spațiu prea strâmt.

Romanul d. R. Cioflec este de o valoare literară incontestabilă, care îl așează pe autor la locul de frunte în literatura noastră.

N. O.

— *Ioan Missir*: *Fata Moartă*, 342 pag. editura Cartea Românească.

Fata Moartă este numele unei cote (1175) de lângă Mănăstirea Cașinului, unde s'au dat lupte crâncene între Români și Nemți în timpul Războiului de Intregire (1916-18).

Autorul în volumul acesta descrie luptele și impresiile avute în timpul acestui războiu. Ne descrie într'un stil minunat fără a face caz de bravurile făcute, și nici de faptul că a fost ofițer, ca un simplu om, episoadele tragice prin care a trecut, luptând în Armata de Nord. O evocare Omerică în care zdreanța sufletului omenesc mereu adâncită și admirabil descrisă.

Pe dinaintea ochilor noștri ni se perindă întreaga tragedie a acestui războiu, care a fost complet nepregătit tehnic, nu însă și sufletește. La început ne descrie intrarea noastră în războiu. Intrarea armatei noastre în Transilvania fără de nici o pregătire, ca la niște simple manevre, c'o mitralieră și 2-3 clește de tăiat sârma la câte-o companie. Lucru plătit scump, cu atâtea vieți omenesti. După o înaintare victorioasă urmează o retragere, umilitoare pentru noi. Se restabilește frontul aproximativ pe vechea frontieră. Atacurile și luptele date pe Cașin și Intărcătoare, sunt un fel de fortul Douaumont pentru noi. Azi cucerit de dușman

măine din nou de trupele noastre, acest lucru se repetă aproape tot timpul campaniei.

Lipsa de documentare a celor dela centru, cari dădeau ordine de atac fără a cunoaște terenul, a făcut să cadă multe vieți degeaba. Aceste fapte și multe altele, autorul ni le redă cu durere în suflet, arătând cum profitau de aceste situații trădătorii ca și Crăiniceanu ș.a. N'am găsit nici într'o carte cu impresii din timpul războiului de Intregire, pagini atât de mărețe, pline de un naționalism de o totală abnegație și de un umanism care te înalță sufletește. Sunt pagini cari întrec cele mai bune descrieri ale apocalipticului războiu mondial. Nici un *Remarque*, Ernst Johannsen sau Ludwig Renn n'au prins mai bine tragediile războiului. Splendide capitolele: Cota 1290, La rețele, pe valea Bucieșului, etc. Bine redată figura ordonanței Țugui. La fel, lipsa totală a echipamentului și-a alimentelor armatei noastre și abundența la dușman.

D. N. Iorga în prefața volumului spune: „Un om cinstit și viteaz spune ce s'a întâmplat în adevăr. O spune limpede și adânc înduioșat. În vremi ca acestea de azi astfel de cărți sunt o întărire sufletească și o adevărată purificare“.

N. O.

Buletinul Revizoratului Școlar al Jud. Sălaj

Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai

No. 3606—1937.

Activitatea Cercurilor Culturale

Potrivit dispozițiilor art. 154 din Legea învățământului primar și art. 306 din Regulamentul acestei Legi, aducem la cunoștința membrilor corpului didactic primar din acest județ că, Cercurile Culturale își vor începe activitatea cu începerea lunii Octomvrie a. c., în care scop dăm împărțirea, programul și fixarea localităților, cari rămân stabilite așa cum sunt fixate fără a se mai face vre-o schimbare în cursul anului.

Conferințele publice (poporale), cele intime, precum și lecțiile practice vor fi pregătite de către toți membrii Cercului, urmând ca propunătorul să fie desemnat prin tragere la sorți cu o oră înainte de începerea ședinței.

Conferințele publice se vor ține liber.

Prezentarea membrilor la ședințele Cercului este obligatorie la orele 9 dimineața, precum și participarea la serviciul divin în corpore, după care va avea loc ședința publică.

Programul ședinței publice va fi scurt și va consta din monologe, dialoge, poezii, coruri pe 2—3 voci și dansuri naționale.

Tot în cadrul acestui program se vor organiza, la fiecare școală unde se ține ședința, — cu excepția lunii Octomvrie — expoziție de toate lucrările executate de elevii acelei școli până la zi: lucrări de compunere, caligrafie, aritmetică, desen și lucru manual, repartizate pe clase (băieți și fete separat) într'o sală aparte și vor fi vizitate de către părinții elevilor și învățătorii participanți, la sfârșitul ședinței. În comunele în cari ședințele culturale se țin de două ori, expoziția se va face cu ocazia ședinței a doua. Aprecierile lucrărilor expuse se vor face în ședința intimă și se vor trece la procesul-verbal, cu constatarea ce anume lucrări au fost expuse.

Învățătoarele dela grădinele de copii mici vor activa în

cadrul ședințelor Cercurilor Culturale a învățătorilor dela școlile primare și fiecare conducătoare va ține în cursul anului școlar, cel puțin două conferințe, una populară, alta intimă, din sfera de preocupări a grădinițelor, iar în localitate vor contribui cu 2—3 puncte la programul ședinței publice.

În comunele urbane, în luna Mai, ca o încheiere a ședințelor culturale se vor organiza manifestații culturale cu program bine selecționat, anunțând din vreme publicul pentru a participa.

Domnii Președinți și secretari ai Cercurilor Culturale sunt obligați ca, în termen de 3 zile după ținerea fiecărei ședințe să înainteze Revizoratului școlar proces-verbal în 3 exemplare despre felul cum au decurs ambele ședințe, cuprinzând concluzii clare și precise, iar după ședința din urmă, un raport general de activitatea Cercului în cursul anului, fixând momentele mai importante și persoanele cari s'au remarcat prin activitatea desfășurată.

În fiecare caz, după terminarea programului, dnii Președinți vor aduna toate conferințele prelucrate pe cari le vor revedea, urmând ca conferința cea mai bună să o înainteze deodată cu procesele-verbale.

Acolo unde Cercurile Cult., se țin împreună cu ședințele »Astrei« ori cu ale altor instituții culturale, vor fi trecute la proces-verbal persoanele de față și cari au ținut conferințe, notând și subiectul.

Membrii își vor justifica absențele dela ședințe cu acte în regulă, cari vor fi anexate procesului-verbal respectiv.

Față de orice abatere ori neglijență se vor lua măsuri în consecință.

A) *Impărțirea cercurilor culturale și fixarea localităților*

I. *Cercul cultural regional Zălau*

(cu 8 cercuri mici)

Ședințele se vor ține în 1-a Duminecă a lunii.

1. *Cercul Cultural „Mihai Viteazul“ Coșeu.* — Președinte : Dumitru Gozariu, secretar : Francisc Bányai, cu ședințele : a) Guruslău, Oct.; b) Dioșod, Nov.; c) Mocirla, Dec.; d) Șamșud, Ian.; e) Coșeu, Febr.; f) Guruslău, Martie; g) Dioșod, Aprilie; h) Mocirla, Mai 1938.

2. *Cercul cultural „Decebal“ Dobrin.* — Președinte : Ciobotaru Gheorghe, secretar : Alex. Burnea, cu ședințele : a) Cioara,

Oct.; b) Chilioara, Nov.; c) Bocșița, Dec.; d) Dobrin, Ianuarie; e) Cioara, Febr.; f) Chilioara, Martie; g) Bocșița, Aprilie; h) Dobrin, Mai 1938.

3. *Cercul cultural „Simeon Bărnuțiu“ Chieșd* — Președinte: Oliver Cupșa, secretar: Dima Dumitru, cu ședințele: a) Câmpia, Oct.; b) Curitău, Nov.; c) Ser, Dec.; d) Moiad, Ianuarie; e) Sărmășag, Febr.; f) Sighetul-Silvaniei, Martie; g) Sighet-Colonie, Aprilie; h) Chieșd, Mai 1938.

4. *Cercul cultural „M. Eminescu“ Zălau*. — I. Președinte: Petru Marian, secretar: Ludovic Saerli, cu ședințele: a) Borla, Oct.; b) Panic, Nov.; c) Aghireș, Dec.; d) Hereclean, Ianuarie; e) Boța, Febr.; f) Fetindia, Martie; g) Badon, Aprilie; h) Borla, Mai 1938.

II. Pentru Cercul cultural urban Zălau, Președinte: Revi-zorul școlar sau substitutul său, secretar: Gregoriu Rusu.

5. *Cercul cultural „Porolissum“ Mirșid*. — Președinte: Teofil Miclea, secretar: Cl. Teodorescu, cu ședințele: a) Gârceiu, Oct.; b) Brebi, Nov.; c) Crișeni, Dec.; d) Mirșid, Ian.; e) Moigrad, Febr.; f) Gârceiu, Mart.; g) Brebi, Aprilie; h) Mirșid, Mai 1938.

6. *Cercul cultural Racâș*. — Președinte: Ioan Cosma, secretar: Alex. Șerban, cu ședințele: a) Creaca, Oct.; b) Romita, Nov.; c) Racâș, Dec.; d) Gălpăia, Ian.; e) Brusturi, Febr.; f) Bălan, Martie; g) Chendrea, Aprilie; h) Creaca, Mai 1938.

7. *Cercul cultural „Impăratul Traian“ Bogdana*. — Președinte: Petre Tulbure, secretar: Augusta Răcășanu, cu ședințele: a) Buciumi, Oct.; b) Răstolț, Nov.; c) Agriș, Dec.; d) Sân-georzul de Meseș, Ianuarie; e) Răstolțul-Deșert, Febr.; f) Bodia, Mart.; g) Bogdana Aprilie; h) Buciumi, Mai 1938.

8. *Cercul cultural „Spiru Harel“ Treznea*. — Președinte: Ioan Câmpianu, secretar: Macedon Olariu, cu ședințele: a) Păușa, Oct.; b) Bozna, Nov.; c) Chichișa, Dec.; d) Treznea, Ianuarie; e) Unguraș, Febr.; f) Ciumărna, Martie; g) Stâna, Aprilie; h) Vașcapău, Mai 1938.

II. Cercul cultural regional Șimleul-Silvaniei

(cu 9 cercuri mici)

Ședințele se vor ține în a 2-a Duminică a lunii.

1. *Cercul cultural „Gh. Lazăr“ Șimleul-Silvaniei*. — I. Președinte: Gavril Pop, secretar: Ioan Tuducea, cu ședințele: a) Criștelec, Oct.; b) Uileacul-Șimleului, Nov.; c) Giurtelec, Dec.; d) Ilișua, Ianuarie; e) Ceheiu, Febr.; f) Bădăcin, Martie; g) Pereceiu, Aprilie; h) Siciu, Mai 1938.

II. Pentru Cercul cultural urban Șimleul-Silvaniei, Președinte: Ioan Fathi, secretar: Coriolan Ilieș.

2. *Cercul cultural „A. Mureșanu“ Halmășd*. — Președinte:

Vasile Govor, secretar : Amalia Jianu, cu ședințele : a) Cerișa, Oct.; b) Halmășd, Nov.; c) Valea-Târnei, Dec.; d) Aleuș, Ian.; e) Plopiș, Febr.; f) Iaz, Martie ; g) Subcetate, Aprilie ; h) Cerișa, Mai 1938.

3. *Cercul cultural „Gh. Coșbuc“ Nușfalău.* — Președinte : I. Rogreanu, secretar : Aurel Ciocanu, cu ședințele : a) Bilghez, Oct.; b) Zăuan, Nov.; c) Drighiu, Dec.; d) Bozieș, Ian.; e) Boghiș, Febr.; f) Nușfalău, Martie ; g) Zăuan, Aprilie ; h) Drighiu, Mai 1938.

4. *Cercul cultural „N. Bălcescu“ Porț.* — Președinte : Vasile Tomșa, secretar : Vasile Melinger, cu ședințele : a) Șumal, Oct.; b) Leșmir, Nov.; c) Porț, Dec.; d) Marca, Ianuarie ; e) Cosniciul de Jos, Febr.; f) Cosniciul de Sus, Martie ; g) Camăr, Aprilie ; h) Ip, Mai 1938.

5. *Cercul cultural „M. Eminescu“ Lompirt.* — Președinte : Augustin Buhai, secretar : Gheorghe Linca, cu ședințele : a) Dumușlău, Oct.; b) Doh, Nov.; c) Mălădia, Dec.; d) Zalnoc, Ianuarie ; e) Lompirt, Febr.; f) Măeriște, Martie ; g) Bobota, Aprilie ; h) Doh, Mai 1938.

6. *Cercul cultural „V. Alexandri“ Crasna.* — Președinte : Valer Oșanu, secretar : Nicolae Pop, cu ședințele : a) Huseni, Oct.; b) Ratîn, Nov.; c) Cățâlul, Dec.; d) Cățălușa, Ianuarie ; e) Recea, Febr.; f) Vârșoț, Martie ; g) Huseni, Apr. ; h) Crasna, Mai 1938.

7. *Cercul cultural „A. C. Cuza“ Horoat-Petenia.* — Președinte : Vasile Pupăză, secretar : Vasile Băieș, cu ședințele : a) Șeredeu, Oct.; b) Stârciu, Nov.; c) Hurezul-Mic, Dec.; d) Boianul-Crasnei, Ianuarie ; e) Horoat-Petenia, Febr.; f) Șeredeu, Martie ; g) Stârciu, Aprilie ; h) Hurezul-Mic, Mai 1938.

8. *Cercul cultural „A. Mureșanu“ Sârbi.* — Președinte : Vasile Buda, secretar : Ana Buda, cu ședințele : a) Pria, Oct.; b) Cizer, Nov.; c) Mal, Dec.; d) Sârbi, Ianuarie ; e) Ban, Febr.; f) Bănișor, Martie ; g) Peceiu, Aprilie ; h) Pria, Mai 1938.

9. *Cercul cultural „Ion Creangă“ Vălcăul de Jos.* — Președinte : Ioan Petrișor, secretar : Gh. Anderco, cu ședințele : a) Tusa, Oct.; b) Sâg, Nov.; c) Fizeș, Dec.; d) Lazuri, Ianuarie ; e) Vălcăul de Sus, Febr.; f) Marin, Martie ; g) Vălcăul de Jos, Aprilie ; h) Tusa, Mai 1938.

III. Cercul cultural regional Jibou

(cu 12 cercuri mici)

Ședințele se vor ține în a 3-a Duminică a lunii.

1. *Cercul cultural „Nicolae Bălcescu“ Jibou.* — Președinte : Sabin Pop, secretar : Gh. Cristureanu, cu ședințele : a) Ciglean, Oct.; b) Cuceu, Nov.; c) Jibou, Dec.; Turbuța, Ian.; e) Fir-

miniș, Febr.; f) Poptelec, Mart.; g) Ciglean, Apr.; h) Jibou, Mai 1938.

2. *Cercul cultural „Gelu” Chechiș.* — Președinte: Gheorghe Sabou, secretar: Alex. Șerban, cu ședințele: a) Prodănești, Oct.; b) Gălgău, Nov.; c) Chechiș, Dec.; d) Borza, Ian.; e) Lupoia, Febr.; f) Prodănești, Mart.; g) Gălgău, Aprilie; h) Chechiș, Mai 1938.

3. *Cercul cultural „Avram Iancu” Tihău.* — Președinte: Augustin Maxim, secretar: Sandu Ioan, cu ședințele: a) Brăglez, Oct.; b) Solona, Nov.; c) Muncel, Dec.; d) Cristolțel, Ian.; e) Băbeni, Febr.; f) Surduc, Mart.; g) Brăglez, Aprilie; h) Tihău, Mai 1938.

4. *Cercul cultural „Aug. Bunea” Someșodorheiu.* — Președinte: G. Savu, Șoimuș, secretar: Rozalia Savu, cu ședințele: a) Bârsa, Oct.; b) Domnin, Nov.; c) Inău, Dec.; d) Aluniș, Ian.; e) Someșodorheiu, Febr.; f) Șoimuș, Mart.; g) Bârsa, h) Domnin, Mai 1938.

5. *Cercul cultural „Vasile Hossu” Năpradea.* — Președinte: P. Dimitriu, secretar: Vasile Fărcaș, cu ședințele: a) Rona, Oct.; b) Traniș, Nov.; c) Năpradea, Dec.; d) Husia, Ian.; e) Someșguruslău, Febr.; f) Vădurele, Mart.; g) Cheud, Apr.; h) Năpradea, Mai 1938.

6. *Cercul cultural „Gh. Șimonca” Ariniș.* — Președinte: Eugen Șimonca, secretar: Pavel Timoc, cu ședințele: a) Urminiș, Oct.; b) Asuajul de jos, Nov.; c) Asuajul de sus, Dec.; d) Bârsăul de sus, Ian.; e) Ariniș, Febr.; f) Urminiș, Mart.; g) Asuajul de sus, Apr.; h) Asuajul de jos, Mai 1938.

7. *Cercul cultural „Ioan Ciulea” Săliște.* — Președinte: Ilie Marinca, secretar: Martin Popescu, cu ședințele: a) Băița, Oct.; b) Stremț, Nov.; c) Săliște, Dec.; d) Odești, Ianuarie; e) Tămășești, Febr.; f) Băița, Mart.; g) Tămășești, Aprilie; h) Săliște, Mai 1938.

8. *Cercul cultural „Ioan Chira” Băsești.* — Președinte: Vasile Robu, secretar: Safta Robu, cu ședințele: a) Orțița, Oct.; b) Oarța de jos, Nov.; c) Motiș, Dec.; d) Oarța de sus, Ian.; e) Băsești, Febr.; f) Oarța de jos, Mart.; g) Motiș, Aprilie; h) Băsești, Mai 1938.

9. *Cercul cultural „Gh. Pop de Băsești” Cehul-Silvaniei.* — Președinte: Victor Fălăuș, secretar: Ioan Lazar, cu ședințele: a) Horoat, Oct.; b) Benesat, Nov.; c) Biușa, Dec.; d) Ulciug, Ian.; e) Nadișul, Febr.; f) Horoat, Mart.; g) Ulciug, Apr.; h) Cehul-Silvaniei, Mai 1938.

10. *Cercul cultural „Avram Fogaș” Sălățiș.* — Președinte: T. Jugaru, secretar: Alex. Ciucur, cu ședințele: a) Leleiu, Oct.; b) Bulgari, Nov.; c) Sălățiș, Dec.; d) Noțiș, Ian.; e) Giurte-

Iecul-Hododului, Febr. ; f) Bulgari, Mart. ; g) Sălățiș, Apr. ; h) Noțiș, Mai 1938.

11. *Cercul cultural „Iuliu Bran“ Mânău.* — Președinte : P. Tarța, secretar : Ștefan Dulfu, cu ședințele : a) Sălsig, Oct. ; b) Tohat, Nov. ; c) Gărdani, Dec. ; d) Bărsăul de jos, Ian. ; e) Mânău, Febr. ; f) Sălsig, Mart. ; g) Tohat, Apr. ; h) Gărdani, Mai 1938.

12. *Cercul cultural „Petru Dulfu“ Ulmeni.* — Președinte : A. Gavriș, secretar : Șt. Setel, cu ședințele : a) Țicău, Oct. ; b) Uileac, Nov. ; c) Ulmeni, Dec. ; d) Arduzel, Ian. ; e) Chelintța, Febr. ; f) Țicău, Mart. ; g) Uileac, Apr. ; h) Ulmeni, Mai 1938.

IV. *Cercul cultural regional Tășnad*

(cu 9 cercuri mici)

Ședințele se vor ține în a 4-a Duminică a lunii.

1. *Cercul cultural „Dr. Ioan Nichita“ Tășnad.* — Președinte : Ioan Filip, secretar : Vasile Onac, cu ședințele : a) Blaia, Oct. ; b) Cean, Nov. ; c) Tășnadul-Nou, Dec. ; d) Cehăluț, Ianuarie ; e) Moarabanfi, Febr. ; f) Cehal, Mart. ; g) Orbău, Aprilie ; h) Tășnad, Mai 1938.

2. *Cercul cultural „Teodor Mureșanu“ Boian.* — Președinte : Gh. Chioreanu, secretar : Florica Chioreanu, cu ședințele : a) Boianul-Mare, Oct. ; b) Pățal, Nov. ; c) Pățalușa, Dec. ; d) Reghea, Ian. ; e) Boian-Huta, Febr. ; f) Păgaia, Martie ; g) Pățalușa, Apr. ; h) Reghea, Mai 1938.

3. *Cercul cultural „I. Agârbiceanu“ Santău.* — Președinte : Petru Marchiș, secretar : Gavril Moigrădeanu, cu ședințele : a) Săuca, Oct. ; b) Hotoan, Nov. ; c) Boian, Dec. ; d) Santău, Ian. ; e) Silvaș, Febr. ; f) Sudurău, Mart. ; g) Săuca, Apr. ; h) Hotoan, Mai 1838.

4. *Cercul cultural „Gregoriu Maior“ Sărăuad.* — Președinte : Vasile Radu, secretar : Vasile Patachi, cu ședințele : a) Săcășeni, Oct. ; b) Cig, Nov. ; c) Chegea, Dec. ; d) Sărăuad, Ian. ; e) Sărăuad-Cătun, Febr. ; f) Săcășeni, Mart. ; g) Cig, Apr. ; h) Sărăuad, Mai 1938.

5. *Cercul cultural „Dr. Ioan Rațiu“ Căuaș.* — Președinte : D. Șimonca, secretar : Vasile Părău, cu ședințele : a) Căuaș, Oct. ; b) Ghirolț, Nov. ; c) Sâncraiu, Dec. ; d) Mecențiu, Ian. ; e) Colonia Rădulești, Febr. ; f) Căuaș, Mart. ; g) Ghirolț, Apr. ; h) Mecențiu, Mai 1938.

6. *Cercul cultural „M. Eminescu“ Chereușa.* — Președinte : Nicolae Corăciu, secretar : Aug. Ardelean, cu ședințele : a) Pir, Oct. ; b) Sărvăzel, Nov. ; c) Becheni, Dec. ; d) Pirul-Nou, Ian. ; e) Chereușa, Febr. ; f) Sărvăzel, Mart. ; g) Pir, Apr. ; h) Chereușa, Mai 1938.

7. *Cercul cultural „Andrei Cosma“ Supurul de Jos.* — Președinte: Andrei Cosma, secretar: Emilia Cosma, cu ședințele: a) Supurul de sus, Oct.; b) Derșida, Nov.; c) Racova, Dec.; d) Hurez, Ian.; e) Supurul de jos, Febr.; f) Dobra, Mart.; g) Giorocuta, Apr.; h) Supurul de sus, Mai 1938.

8. *Cercul cultural „Eroii din Hodod“ Hodod.* — Președinte: Simion Gudea, secretar: Petru Grofu, cu ședințele: a) Corni, Oct.; b) Nadișul-Hododului, Nov.; c) Hodod, Dec.; d) Bicaș; Ian.; e) Ciuta, Febr.; f) Corund, Mart.; g) Babța, Aprilie; h) Corni, Mai 1938.

9. *Cercul cultural „Mihail Pavel“ Unimăt.* — Președinte: Alimpiu Precup, secretar: Andrei Sabău, cu ședințele: a) Satu-Mic, Oct.; b) Țeghea, Nov.; c) Mihăeni, Dec.; d) Acăș.; Ian.; e) Unimăt, Febr.; f) Satu-Mic, Mart.; g) Țeghea, Apr.; h) Mihăeni, Mai 1938.

V. Cercul cultural regional Carei

(cu 6 cercuri mici)

Ședințele se vor ține în a 4-a, resp. a 5-a Duminică a lunii.

1. *Cercul cultural „Alexandru Vlahuță“ Carei.* — I. Președinte: Ioan Silaghi, secretar: I. Achim, cu ședințele: a) Urziceni-Pădure, Oct.; b) Lucăceni, Nov.; c) Tiream, Dec.; d) Urziceni, Ian.; e) Căpleni, Febr.; f) Bervenii, Martie; g) Cămin, Aprilie; h) Foeni, Mai 1938.

II. Cercul cult. urban Carei, Colonia Clara și Ianculești, Președinte: Nicolae Silaghi, secretar: Iuliu Fabian.

2. *Cercul cultural „Vasile Lucaciu“ Sânmiclăuș.* — Președinte: Ioan Rațiu, secretar: Terezia Dragoș, cu ședințele: a) Ferma Doba, Oct.; b) Ghilvaci, Nov.; c) Domănești, Dec.; d) Ghenciu, Ianuarie; e) Sânmiclăuș, Febr.; f) Moftinul-Mare, Martie; g) Moftinul-Mic, Aprilie; h) Ghilvaci, Mai 1938.

3. *Cercul cultural „Tudor Vladimirescu“ Sanislău.* — Președinte: Ioan Turdeanu, secretar: Elena Filip, cu ședințele: a) Sanislău, Oct.; b) Pișcolt, Nov.; c) Marna, Dec.; d) Scărișoara-Nouă, Ian.; e) Resighea, Febr.; f) Coruia, Martie; g) Ciumești, Aprilie; h) Sanislău, Mai 1938.

4. *Cercul cultural „Gh. Barițiu“ Vezendiu.* — Președinte: Gh. Vereș, secretar: Ioan Tătar, cu ședințele: a) Vezendiu, Oct.; b) Irina, Nov.; c) Dindeștii-Marș, Dec.; d) Dindeștii-Mici, Ian.; e) Petrești, Febr.; f) Portița, Martie; g) Irina, Aprilie; h) Vezendiu, Mai 1938.

5. *Cercul cultural „Ioan Vancea“ Vășad.* — Președinte: Pop. Iosif, secretar: Eleonora Chișiu, cu ședințele: a) Galoșpetreu, Oct.; b) Andrid, Nov.; c) Tarcea, Dec.; d) Vășad, Ianuarie; e) Curtuiușeni, Febr.; f) Otomani, Martie; g) Sălacea, Aprilie; h) Galoșpetreu, Mai 1938.

6. *Cercul cultural „Timotei Cipariu“ Valea lui Mihai.* — Președinte: Augustin Pop, secretar: Luca Pop, cu ședințele: a) Valea lui Mihai, Oct.; b) Cheniz, Nov.; c) Șilindru, Dec.; d) Șimian, Ian.; e) Adoni, Febr.; f) Cheșereu, Martie; g) Șilindru, Aprilie; h) Valea lui Mihai, Mai 1938.

B) Programul ședințelor Cercurilor culturale mici

a) Ședințele intime

Luna Octomvrie 1937. 1. — Lecție practică. Obiectul: Memorizare la clasa V-a. Subiectul: Tratatul poeziei »Căinele soldatului«. 2. Critica lecției. 3. Conferință: Străjeria în viața morală a satelor.

Luna Noemvrie 1937. — 1. Lecție practică. Obiectul: Gramatică la clasa IV-a. Subiectul: Propozițiunea dezvoltată cu atribut și compliment. 2. Critica lecției. 3. Conferință: Străjeria și educația estetică a satelor.

Luna Decemvrie 1937. — 1. Lecție practică. Obiectul: Compunere la clasa VI-a. Subiectul: Compunere liberă; Însemnătatea zilei de 1 Decemvrie. 2. Critica lecției. 3. Conferință: Necesitatea, importanța și scopul educației fizice în școala primară.

Luna Ianuarie 1938. — 1. Lecție practică. Obiectul: Istorie la clasa II-a. Subiectul: Legenda Cetății Neamțului. 2. Critica lecției. 3. Conferință: Crearea, justificarea și îndrumarea voinței copilului spre scopuri morale.

Luna Februarie 1938. — 1. Lecție practică. Obiectul: Geografie la clasa IV-a. Subiectul: Noțiunea de glob; Trecerea de la noțiunea de glob la cea de continent. 2. Critica lecției. 3. Conferință: Arta națională în educația copilului.

Luna Martie 1938. — 1. Lecție practică. Obiectul: Exerciții intuitive la clasa I-a. Subiectul: Animalele văzute la casa părintească. 2. Critica lecției. 3. Conferință: Metodele pedagogice și aplicarea lor.

Luna Aprilie 1938. — 1. Lecție practică. Obiectul: Igienă la clasa VII-a. Subiectul: Alimentarea cu apă; băi, latrine, etc. 2. Critica lecției. 3. Conferință: Educația cea nouă.

Luna Mai 1938. — 1. Lecție practică. Obiectul: Educație fizică la clasele II—VII. Subiectul: Exerciții străjerești. 2. Critica lecției. 3. Conferință: Jocul în viața practică a elevilor.

Luna Iunie 1938. — Excursii.

NOTĂ: Afară de subiectele legate ale conferințelor, la fiecare ședință intimă se va mai citi și câte o recenzie a unei lucrări pedagogice, după alegere.

b) Ședințele publice

Luna Octombrie 1937. — Conferință: Obligativitatea școlară. Necesitatea și importanța examenului de absolvire.

Luna Noembrie 1937. — Conferință: Datoria cetățeanului față de comună și țară. (Munca de folos obștesc).

Luna Decembrie 1937. — Conferință: Corul sătesc. (Indemnuri, Necesitatea și importanța lui. (In cursul conferinței câteva coruri demonstrative, ca exemple).

Luna Ianuarie 1938. — Conferință: Importanța caselor culturale. (Combaterea trândăviei, alcoolismului și alte vicii).

Luna Februarie 1938. — Conferință: Portul nostru național. (Importanța lucrului de mână pentru fete. Indemnuri, exemple: copile îmbrăcate în port național, etc. Conferința se ține de o învățătoare).

Luna Martie 1938. — Conferință: Hărnicia în muncă și cuminenția în păstrarea câștigului. (Se va atinge și combate bolile sociale).

Luna Aprilie 1938. — Conferință: Pericolul comunist. (Combaterea diferitelor curente sociale cu tendinți de distrugere socială).

Luna Mai 1938. — Conferință: Cultul Eroilor.

Luna Iunie 1938. — Excursii. Diferite manifestări școlare.

*

În luna Octombrie ședințele cerc. cult. se vor ține pe întreg județul în a 4-a Duminică.

Cu ocazia ședințelor cercurilor culturale d-nii președinți se vor îngriji ca în fiecare comună să se vorbească populației despre «Apărarea contra gazelor de luptă».

Domnii comandanți de centre străjerești vor ține conferințe arătând importanța străjeriei.

— No. 3651—1937. **Participarea la serbările corale din Seini.** În legătură cu ordinul nostru No. 3157—1937, comunicăm pentru știre că, serbările corale din Seini, cari erau a se ține în ziua de 5 Septembrie a. c. au fost amânate, și ele se vor ține în luna Mai 1938. Data exactă se va comunica la timp. Deodată cu aceasta, invităm Direcțiunile școlare de stat ca până la data de 1 Noembrie a. c. — fără așteptarea urgentării — să organizeze cor școlar și de adulți și să ne raporteze: 1. Numele corului, 2. Data înființării, 3. Felul corului, mixt sau bărbătesc, 4. Câte persoane fete sau bărbați (la corul adulților), 5. Numele dirijorului de cor. Acolo unde nu este, ni-se va raporta cauza pentru care n'a putut lua ființă corul.

— No. 4008—1937. **Acordarea concediilor și detașărilor.** Se comunică pentru luare la cunoștință și conformare ordinul No. 141.866—1937 al Ministerului Educației Naționale, Direcția Învățământului Primar-Normal: Domnule Inspector General Șef, Prin art. 137 din legea de organizare a Ministerului și a art. 138 și 139 din legea de organizare a învățământului primar se prevăd normele de acordarea concediilor și detașărilor membrilor corpului didactic primar. În vederea deschiderii școlilor și buneii lor funcționari vă rugăm să luați măsuri ca: A. a) Toți membrii corpului didactic să fie prezenți la posturile lor cel mai târziu pe ziua de 9 Septembrie a. c. Învățătorii care nu se prezintă la școală la data de mai sus, se vor considera absenți și li se va reține leafa pentru zilele absentate. b) Nimeni n'are voie să părăsească școala fără concediu prealabil aprobat de autoritatea școlară și pentru motivele prevăzute în lege. Supraveghiați deaproape pe Revizorii școlari cari după lege au drept să acorde concedii până la 5 zile, să nu se abuzeze de această dispoziție. De concediile acordate de Revizoratele și Inspectoratele școlare regionale, se vor întocmi tablouri care se vor înainta Ministerului la finele fiecărei luni. Dvs. aveți drept să acordați concediu până la o lună. c) Toate cererile de concedii mai mari de o lună se înaintează Ministerului, însoțite de actele necesare cu avizul Dvs. bazat pe acte și avizele organelor administrative școlare în subordine. În nici un caz nimeni n'are voie să părăsească școala înainte de aprobarea concediului, afară de cazurile de forță majoră bine dovedite. Urmăriți deaproape motivarea lipsei cu acte de complezență cum și pre cei ce le-au emis. Învățătorilor care se constată că se abat dela dispozițiunile legii, pe lângă reținerea salariului corespunzător lipsei dela școală, li-se vor aplica și pedepse disciplinare, după gravitatea abaterii dela lege. B. În ceea ce privește detașările conform art. 139 din lege veți lua măsuri ca: a) Nici o detașare să nu se facă decât în condițiunile strict ale legii și numai pentru aprobarea între soți funcționari publici dacă la școala sau localitatea unde funcționează unul din soți, este post vacant. Luați măsuri să se întocmească tablourile de detașări conform dispozițiilor în sensul arătat mai sus și să se înainteze Ministerului cu avizul Dvs. personal până la 20 Septembrie a. c. b) Nu se admite nici o detașare cu post cu tot. c) Detașările la birourile Revizoratelor și Inspectoratelor nu se admit decât de Minister la propunerea Dvs. și numai dacă sunt posturi de învățători disponibile suplinite fără frecvență școlară. În propunerea ce faceți vă rugăm să țineți seamă de nevoile județului, de numărul învățătorilor, de numărul funcționarilor existenți la Revizorate și Inspectorate și de simplificarea lucrărilor la revizorate prin tipărirea de imprimare pentru statele de leafă luând ca bază statul de plată pe luna Octombrie, precum și alte imprimare de corespondență și stati-

stică școlară. p. Ministru, Indescifrabil. p. Director General, Indescifrabil.

— No. 4009—1937. **Mentținerea fondului de asistență.** Comunicăm ordinul No. 142.140—1937 al Ministerului Educației Naționale, Direcția Invățământului Primar-Normal pentru luare la cunoștință și conformare: Domnule Revizor, Vă facem cunoscut, că pentru anul școlar 1937—1938, Ministerul menține dispozițiunile prevăzute în Decizia No. 134.052—1936, privitoare la fondul de asistență, fond care este prevăzut și în legea învățământului primar din 1937. Veți pune în vedere Directorilor de școli că sunt obligați să depună la Revizorat cota convenită din rabat. Dvs. veți ține un registru în care veți trece, pe școli sumele ce ați încasat și veți elibera în timp chitanțe. Sumele încasate le veți depune săptămânal la sucursala Băncii Naționale din localitate, în contul: „Dr. Angelescu, fond pentru ajutorarea copiilor săraci“. Odată cu depunerea la Banca Națională, veți raporta și Ministerului ce sumă ați depus. Ministerul va da o deosebită atențiune preocupărilor ce veți depune pentru realizarea acestui fond, din care, în anii precedenți s'au împlinit în regiunile lipsite și în cele desnaționalizate, o serie de nevoi care au servit cultura și cauza românească. De executarea acestor dispozițiuni, rămâneți direct răspunzători. p. Ministru, Indescifrabil. p. Director General, Al. Voinescu.

— No. 4010—1937. **Introducerea manualelor școlare.** Se comunică pentru a lua notă și conforma, ordinul No. 142.429—1937 al Ministerului Educației Naționale, Direcția Invățământului Primar-Normal: Domnule Revizor, Vă facem cunoscut, ca de urgență să cercetați ca toate manualele didactice de curs primar, introduse în școli să fie întocmite în conformitate cu noua programă analitică din Martie 1936 și să aibă aprobarea Ministerului, din 1936 sau 1937. Sub nici un motiv nu mai este îngăduit nimănui să mai introducă cărți a căror valabilitate a expirat. Veți lua de urgență măsuri pentru a se respecta această dispoziție. Dealtfel Ministerul e informat că sunt multe manuale didactice — cum de exemplu — cele ale dlor Virgil Pop, Alex Popovici și Simion Bosică-Timișoara, neconforme cu noua programă și neaprobată în 1936 sau 1937, care circulă pentru a fi introduse în școli. Veți raporta Ministerului de executarea acestui ordin pe care îl veți aduce imediat la cunoștința învățătorilor. p. Ministru, Indescifrabil. p. Director General, Al. Voinescu.

— No. 4011—1937. **Condițiunile de admitere a copiilor ca ucenici.** Se comunică spre știre și conformare celor interesați ordinul No. 15.742—1937 al Ministerului Educației Naționale, Direcția Invățământului Primar-Normal: Domnule Revizor, Legea pentru pregătirea profesională și exercitarea meseriilor, promulgată la 29 Aprilie 1936, prevede la art. 19 că

pot fi ucenici acei copii cari au împlinit vârsta de 14 ani și au absolvit cursul primar. Acei cari nu îndeplinesc această condiție vor putea în mod excepțional, obține numai în interval de 5 ani dela aplicarea legii, dispensă dela Inspectoratul Muncii, care va hotărî luând avizul Dvs. Având în vedere această dispoziție, Ministerul vă pune în vedere că până la data de 29 Aprilie 1941, sunteți datori să vă dați avizul ori de câte ori vi se va cere, de către Inspectoratul Muncii, p. Director General, Al. Voinescu. Șeful Serviciului, Subdirector, Indescifrabil.

— No. 4012—1937. **Perceperea de taxe la înscrierea elevilor în școlile primare interzisă.** Comunicăm ordinul No. 143.268—1937 al Ministerului Educației Naționale, Direcția Învățământului Primar-Normal pentru luare la cunoștință și conformare: Domnule Revizor, Vă facem cunoscut, că se interzice orice percepere de taxe la înscrierea elevilor în școlile primare, învățământul primar fiind gratuit și obligatoriu. În consecință vă invităm să aduceți urgent la cunoștința tuturor membrilor corpului didactic acest ordin pentru întocmai executare. p. Director General, Al. Voinescu. Șeful Serviciului, Subdirector, Indescifrabil.

— No. 4440—1937. **Concurs pentru ocuparea posturilor vacante la școlile de aplicație.** Publicăm Deciziunea Ministerului Educației Naționale Nr. 141440 din 1 Septembrie 1937. DECIZIUNE. Noi, Minister Secretar de Stat la Departamentul Educației Naționale. Având în vedere dispozițiunile legii art. 225 al. 8 privitoare la recrutarea învățătorilor dela școalele de aplicație depe lângă școalele normale: D e c i d e m: Art. I. Se institue concurs pentru ocuparea posturilor vacante dela școalele de aplicație depe lângă școalele normale de băieți și fete. Art. II. Concursul va avea loc în ziua de 15 Septembrie 1937, la școala normală de băieți din București pentru candidații învățători și la școala normală „Elena Doamna“ din București pentru candidatele învățătoare. Cererile se adresează Ministerului până la 12 Septembrie a. c. Art. III. Condițiunile de înscriere sunt cele prevăzute în art. 236 al. a. b. c. Art. IV. Concursul va consta din trei probe: a). O probă scrisă. b). O probă orală. c). O probă practică. Subiectul probei scrise se va forma de Minister, din programa de pedagogie a școlii normale. Proba orală va consta din întrebări asupra principalelor materii de studiu ale școlii normale: Limba română, Pedagogie, Istoria românilor, Geografia României, Matematici și Șt. fizico-naturale. Proba practică va consta din o lecție ținută cu elevii școalelor primare. Art. V. Pentru a fi declarat candidatul va trebui să obțină la fiecare probă în parte nota minimă 8, nota orarului fiind media notelor parțiale. Art. VI. Comisiunile vor fi alcătuite din un profesor universitar de pedagogie ca președinte și profesorii examinatori de pedagogie limba română, istorie cu geografie, matematici și șt. fizico-natu-

rale. Membrii vor fi aleși dintre profesorii definitivi de școli normale și se numesc de Minister. Art. VII. Posturile școalelor de aplicație vor fi date în ordinea de clasificarea primilor candidați depe tabloul celor reușiți. Art. VIII. și ultimul. Domnul Director al Invățământului primar va aduce la îndeplinire dispozițiunile prezentei deciziuni. Ministru, Dr. C. Anghelescu. Pentru conformitate, Marinescu.

— No. 4521—1937. **Înaintarea carnetelor c. f. r. pentru viză.** Pentru a evita multe inconveniente, întârzieri și eventuală corespondență inutilă, punem în vedere membrilor corpului didactic prim. din acest județ, că în viitor nu se va mai viza nici-un carnet c. f. r. pentru trimestrul respectiv dacă va lipsi timbrul pentru drumuri (30 lei de fiecare trimestru) ori nu va fi complet acest timbru. Învățătorii noi numiți cari vor să posede carnet de reducere pe c. f. r. își vor înainta în cel mai scurt timp cerere însoțită de fotografia care va fi negru pe fond alb mărimea $\frac{6}{9}$ precum și de chitanța c. f. r. de vărsare a sumei de Lei 30 pentru emiterea unui carnet de reducere pe c. f. r. cl. II-a.

— No. 4776—1937 **Dispoziții privitoare la corespondență.** Punem în vedere dlor Directori școlari din județ ca să binevoiască a se conforma ordinelor noastre și ale executa întocmai: nu se va raporta pe o hârtie și cu acelaș număr decât o singură chestie, aceasta pentru bunul mers al administrației școlare. Privitor la prezentarea la post a membrilor corp. did. (ord. No. 3404—1937) unii domnii Directori au raportat astfel: „toți membrii aparținători sunt la post“, Revizortul școlar dorește și trebuie să știe cari anume învățători sunt la post și cari nu pe data de 1 Septembrie cunoscând că, nu se admite nici o lipsă dela post după aceasta dată fără concediu aprobat în prealabil. În consecință toți acei domni Directori, cari n'au binevoit a se conforma ordinului nostru cu numărul citat, vor raporta din nou prezentarea la post a membrilor aparținători, menționând cu numele cari s'au prezentat la post și cari nu pe 1 Sept. a. c. Cei cari nu se vor conforma vor suporta consecințele.

— No. 4264—1937. **Concurs pentru mișcarea cooperatistă.** Comunicăm pentru luare la cunoștință și conformare ordinul No. 131.082—1937 al Ministerului Educației Naționale, Direcția Invățământului Primar-Normal: Domnule Revizor, Vă punem în vedere ca la centrele culturale ce se fixează în județul de sub controlul Dvs., să dați concursul ca dl C. T. Spânișteanu delegat de „Centrala cooperatistă“ să-și îndeplinească mandatul d-sale în ceea ce privește mișcarea cooperatistă. Trebuie o impulsione deosebită dată acestei mișcări în interesul economiei naționale. p. Director General, Al. Voinescu. Șeful Serviciului, Subdirector, Indescifrabil.

— No. 4955—1937. **Comemorarea a 20 de ani dela bătălia dela Mărășești.** Publicăm ordinul No. 145.212—1937 al Ministerului Educației Naționale, Direcția Invățământului Primar-Normal, pentru luare la cunoștință și conformare: Domnule Revizor școlar, Societatea „Frontul Mărășești” constituită din inițiativa foștilor luptători, generali și ofițeri superiori, care au condus armata la biruință în războiul de Intregirea Neamului, are înscris în programul său refacerea orașului Mărășești și transformarea întregii regiuni în vrednic loc de pelerinagiu și închinăciune națională. Cu prilejul împlinirii a 20 ani dela marea bătălie dela Mărășești, societatea „Frontul Mărășești” luând inițiativa comemorării acestei date memorabile, prin organizarea de șezători și serbări patriotice în toată țara, Ministerul aprobă ca aceste serbări, — însă numai cu caracter cultural și național — să aibă loc în localurile școlilor primare. Binevoii a aduce la îndeplinire aceste dispozițiuni, îndemnând totodată pe domnii Directori ai școlilor primare să-și dea toată silința pentru reușita morală a acestor serbări. Dansuri nu se admit în localurile școlilor. Director General, Indescifrabil. Subdirector, Indescifrabil.

No. 5530—1937. — **Introducerea străjeriei.** Invităm Direcțiunile școlilor prim. de stat din acest județ a ne comunica dacă au introdus străjeria și pe ce dată, precum și numele acelor învățători, cari au participat la cursurile de străjerie, unde și la ce dată. Termen 1 Noemvrie a. c.

No. 5527—1937. — **Plățile la Casa Corp. Did.** Comunicăm pentru luare la cunoștință și conformare adresa Casei Corp. Did. din București, Nr. 28.104—1937: Vă rugăm să binevoii a dispune să se aducă la cunoștința tuturor membrilor Casei următoarea dispozițiune pentru plata și expedierea sumelor acordate: Plățile la ghișeele Casieriei în București, se fac numai în zilele de Marți, Joi și Sâmbătă. Zilele de Luni, Miercuri și Vineri rămân rezervate numai pentru expediția sumelor în provincie. Prin această măsură membrii Casei, vor fi serviți, căci numai astfel se va putea face expediția mai regulat și mai repede în provincie. Direcțiunea Casei Corpului Didactic, apelează la spiritul de solidaritate a membrilor Casei, ca să o ajute în aplicarea strictă a acestor dispozițiuni, menite să aducă ordinea dorită pentru primirea sumelor solicitate de cei în drept. Director General, G. Tarsan.

— No. 5929—1937. **Acordarea gradației a VI-a.** Urmare ordinului Onor. Minister al Educației Naționale N-rul 152.954—1937, invităm pe toți acei colegi cari n'au făcut încă, cari au 30 ani sau mai mulți serviți învățământ bun pentru gradații, ca să-și înainteze cererea de urgență pentru aprobarea

acestei gradații, prevăzută la art. 168 din noua lege a învățământului primar.

— No. 5673—1937. **Concediu șefilor de subcentre de pregătire premilitară.** Comunicăm în copie ordinul On. Inspectorat școlar Oradea No. 13.483—1937, pentru luare la cunoștință de către d-nii interesați: Domnule Revizor, Avem onoare a Vă aduce la cunoștință că Ministerul prin ordinul No. 157.112—1937, a hotărât că între 20 Septembrie — 20 Noembrie învățătorii șefi de subcentre, cari vor conduce lucrările premilitarilor rurali pentru munca de folos obștească, câte 5 zile, ce se vor fixa de către comitetele județene, să fie suplițiți la catedre, în aceste 5 zile de colegi. Veți binevoi a lua notă și comunica celor în drept. Inspector General, Bota. Șeful secției, P. Hrițiu.

Revizor școlar, **D. ILEA.**

Comitetul Școlar al Județului Sălaj

No. 804—1937. BCU Cluj / Central Univers Zălau, la 26 Sept. 1937.

C I R C U L A R A

Tuturor Comitetele școlare rurale din Județul Sălaj

Avem onoare a Vă comunica mai jos ordinul Onor. Inspectorat Regional Școlar din Oradea, Nr. 10856—1937, spre știre și conformare:

„Inspectoratul Reg. școlar Oradea, Nr. 10856—1937 din 27 August 1937, Către Comitetul școlar Județean Sălaj, Domnule Președinte, Avem onoare a Vă comunica mai jos avizul Nr. 510—1937 al Consiliului Dlor Avocați ai Ministerului privitor la plata locuinței directorilor de școli primare, rugându-Vă a lua cunoștință de cuprins și a veghea la aplicarea dispozițiilor legale stabilite prin acest aviz:

Spre deosebire de vechea Lege administrativă din 3 August 1929, care la art. 455 al. 9 prevede ca cheltueli obligatorii pentru comună orice cheltueli prevăzute prin legi ca cheltueli obligatorii ale comunelor, actuala lege administrativă din 27 Martie 1936, enumără în mod limitativ la art. 191, cheltuelile obligatorii ale comunelor precizând prin art. 183, că nu se pot trece asupra autorităților locale, peste sarcinile prevăzute în prezenta lege, alte cheltueli decât cu asigurarea fondurilor corespunzătoare, contrariu comunele fiind în drept să refuze înscrierea în buget a unor asemenea cheltueli.

Ori art. 181 al. 2 din actuala lege administrativă enumără

printre cheltuelile obligatorii ale comunelor numai cheltuelile de întreținere a localurilor școalelor primare, încălzit, iluminat, material fără a aminti nimic despre locuința sau chiria directorilor.

Cum legea administrativă este ulterioară legii învățământului primar din 1934, care pune în sarcina comunelor și procurarea locuinței directorilor, urmează fără discuție, că dela 27 Martie 1936, comunele nu mai au obligația legală a procura directorilor de școli primare locuințe, în cazul când școlile-respective nu ar poseda asemenea locuințe pentru directori.

Pentru aceste motive credem că sub actualul regim legal, Ministerul nu are nici un drept să oblige comunele la plata locuinței directorilor de școli primare.

Față de această situație credem că întrucât potrivit dispozițiilor art. 160 din Legea Învățământului primar din 1934 (actualul art. 182 după noua numerotare) cheltuelile de material sunt în sarcina comunelor, care le efectuează prin comitetele școlare, că întrucât pe de altă parte comitetele școlare au potrivit art. 214 din Legea din 1 Iulie 1930, misiunea esențială de a contribui la întreținerea materială a învățământului și a școalelor, este cazul să se oblige comitetele școlare să suporte plata locuinții directorilor de școli primare. L. S. p. Inspector General, D. Marinescu. Șeful Secției, V. Văleanu.

p. Președinte,
A. GHILEA.

Secretar,
D. ILEA.

Banca Populară „Învățătorul Sălăjan” — Zălau

Intrucât o mare parte a dlor membri n'au răspuns circularei prezente, o reproducem și aici, cu rugămintea să răspundă imediat:

Urgent

No. 429—1937. Circulară. Către toți membri Băncii. Domnule membru, În interesul propășirii instituției noastre, Vă rugăm să binevoiți a ne înainta cu **primă poștă** — sau cel mai târziu în termen de 3 zile — o situație a averii Dvs. mobilă, imobilă și salariul anual ce posedați. evaluată după prețurile actuale. Valorile parțiale se vor totaliza într'o sumă globală (reprezentând valoarea întregii averi). Interesul băncii fiind să arătăm o valoare cât mai considerabilă a averii membrilor, Vă rugăm insistent. să nu scăpați din vedere nici o sumă. Zălau, la 22 Sept. 1937. — Director, D. Mărgineanu. Contabil, V. Bălăneanu.